ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΟΓΔΟΟΣ

1884

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

[ΙΟΥΛΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6 – ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΦΡ. 8

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολίτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣΙ
Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Γραφείον τῆς Ἑστίας: Ἐπὶ τῆς Ἀσωφόρου Πανεπιστημίου, 39.
1884

'Αριθ. 448 — Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΤΟΣ Θ'.

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΒ' — Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ἐπὶ τῆς λιωρ. Πανεπιστημίου 39. — 29 Ἰουλίου 1884

Η ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Γ'.

ΤΟ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΝ Ο « ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ »

Παρὰ τὸ μεταίχμιον τοῦ ἀρχαίου Κυνοσάργους καὶ τῆς Ἀλωπεκῆς ἐγείρεται σήμερον, πλησίον τῆς μονῆς τῶν Ἀσωμάτων, τὸ θεραπευτήριον ὁ «*Εὐαγγελισμός*», τὸ νεώτατον τῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων ἅτινα κέκτηνται αἱ Νέαι Ἀθῆναι. Ὁ πλανώμενος ἐγγὺς τῶν θέσεων ἐν αἷς ἐγεννήθη ὁ ὑπέρτατος τῶν φιλοσόφων καὶ τῶν θνητῶν, καὶ ἔνθα ὁ ἀνθρώπινος θαυμασμὸς ἤγειρεν ἱερὸν εἰς τὸν ἀρχαιότατον τῶν ἡρώων καὶ τὸν πρῶτον τῶν ἡμιθέων, βυθίζει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἰς τὸ παρελθὸν καὶ ἀναμετρεῖ ὁλόκληρον τὸ διαλάμψαν καὶ σβεσθὲν ἐκεῖνο μεγαλεῖον, τὰ ἴχνη τοῦ ὁποίου ἐμφανίζονται μελαγχολικῶς ἀνὰ πᾶν βῆμα τοῦ διαβάτου, καὶ ἀνὰ πᾶσαν πέριξ στροφὴν τοῦ ἀπλήστου αὐτοῦ ὀφθαλμοῦ. Τὰ νεόδμητα τείχη τοῦ μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομήματος τοῦ τιμηθέντος διὰ προσωνυμίας δονούσης βαθύτατα, ἐκ τῆς διττῆς ἐννοίας της, τοῦ Ἕλληνος καὶ τοῦ χριστιανοῦ τὴν καρδίαν, οἰκοδομήματος ὀφειλομένου ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῆς γυναικός, ἐμφανίζονται εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἀναμοχλεύοντος τοὺς παρελθόντας χρόνους καὶ τοὺς παρόντας, οἱονεὶ ὡς διαμαρτύρησις ἐναντίον τῶν σκιερῶν γραμμῶν δουλείας ἐν μέσῳ τηλικούτου φωτὸς, οὐδαμῶς ἐν τούτοις λάμψαντος ἐπὶ τὴν γυναῖκα, τὴν ὑποτετιμημένην ἐν τῇ ἀρχαιότητι μοῖραν τῆς ὁποίας τὸ μυστήριον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἐπέπρωτο νὰ ὑψώσῃ.

Αἱ περικαλλεῖς τῶν ἀρχαίων Ἀθηνῶν δέσποιναι, αἵτινες θὰ ἐπάτησαν τοὺς κήπους τοῦ Κυνοσάργους θεώμεναι τὴν μαρμαίρουσαν θάλασσαν τοῦ Φαλήρου καὶ τὰς ἀντίπεραν ἀκτὰς, αἱ σύζυγοι ἐκείνων οἵτινες εἶχον κατατροπώσει τοὺς βαρβάρους εἰς τὸν Μαραθῶνα καὶ τὴν Σαλαμῖνα καὶ ἑρμηνεύσει τὰς ὑπερτάτας τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος ἀπορίας, δὲν θὰ ἐφαντάζοντο ἴσως ὅτι αἱ δέσποιναι τῶν νέων Ἀθηνῶν, ἴσαι τὴν κομψότητα πρὸς τὰς προγόνους των, ἀλλ' ὑστεροῦσαι τὴν δόξαν ὅτι ἐγένοντο σύζυγοι Μαραθωνομάχων καὶ φιλοσόφων, ἤθελον ὑπερβάλει ἐκείνας κατὰ τὴν τόλμην τῆς πρωτοβουλίας ἀποδυόμεναι μόναι εἰς ἐπιχειρήσεις εὐγενεῖς καὶ φιλανθρώπους, καὶ περατοῦσαι αὐτὰς μετὰ ταχύτητος καὶ εὐστοχίας ἀσυνήθους. Καὶ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ κατανοηθῇ τοιαύτη αὐτοβουλία τῆς γυναικὸς ὑπὸ τὸ σύστημα ὅπερ ἐκράτησεν ἐν τῇ ἀρχαιότητι, ὅτε ἡ ἑταίρα μᾶλλον καὶ ὄχι ἡ σύζυγος ἐνέπνεε τὸν πολίτην, ὅτε ὁ γάμος δὲν εἶχεν ἁγιασθῇ ὑπὸ τοῦ μυστηρίου δι' οὗ ὕψωσεν αὐτὸν ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ, ἡ δὲ μήτηρ ἄσημος σχεδὸν ἐν μέσῳ ὅλης τῆς λαμπρότητος ἐκείνης καὶ τῆς φιλοσοφικῆς ἀκμῆς τοῦ δαιμονίου πτολιέθρου, ἠφανίζετο πρὸ τοῦ φαεινοῦ ἅρματος ξένης καλλονῆς, ὑπὸ τοὺς πόδας τῆς ὁποίας ἐστέναζεν ἀπροκαλύπτως ὁ φιλόσοφος, ὁ στρατηγὸς καὶ ὁ πολιτικὸς ἀνήρ; Εὐτυχὴς πρέπει νὰ θεωρηθῇ ἡ σύμπτωσις, ὅτι ἓν τῶν ἐντελεστέρων ἐν ταῖς ἀναγεννηθείσαις Ἀθήναις δημοσίων κτιρίων, ἅτινα ἡ ἐνέργεια τῆς γυναικὸς ἱδρύει, καθοσιοῦται εἰς τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὸν Εὐαγγελισμόν, ἀφοῦ τῆς πρώτης ἡ ἄσκησις ὑπῆρξεν ἡ αἰωνία καὶ προσφιλὴς τῆς γυναικὸς μέριμνα ἐν τῷ κόσμῳ, ἐνῷ τοῦ δευτέρου ἡ ἔννοια ὑπῆρξεν ἡ κολυμβήθρα ἐν ᾗ ἀνεγεννήθη καὶ ἐχειραφετήθη ἡ γυνή· δι' αὐτοῦ συνετρίβησαν αἱ βαρεῖαι τοῦ τεταπεινωμένου πλάσματος ἁλύσεις· ὑπὸ τὰς θείας τοῦ χριστιανισμοῦ ὑψηγορίας κατέπεσε πᾶσα πρόληψις, εἰς τὸ περιφανέστατον δὲ ἀλλὰ καὶ προσῆκον σημεῖον ἀρθεῖσα δι' αὐτοῦ ἡ γυνὴ εἶδεν ἑαυτὴν χειραφετηθεῖσαν καὶ ὁμοταγῆ παρὰ τὸν ἐγωϊστὴν ἄνδρα, καὶ τοῦτο βεβαίως πρέπει νὰ καταταχθῇ μεταξὺ τῶν λαμπροτέρων κατακτήσεων τῆς θείας διδασκαλίας.

Ὁ ἐμπνευσμένος φλωρεντινὸς ποιητὴς θέλων νὰ μυήσῃ ἀκαριαίως τὸν περιδεῆ ἀναγνώστην καὶ θαυμαστὴν εἰς τὴν φύσιν τοῦ χώρου ἔνθα τὸν ὁδηγεῖ δεικνύει αὐτῷ ὕπερθεν τῆς θύρας ἣν πρόκειται νὰ διαβῇ, ζοφερὰν ἐπιγραφὴν ἐμβάλλουσαν τὴν φρίκην καὶ τὴν ἀπόγνωσιν: «Σεῖς, οἵτινες θὰ εἰσέλθητε, ἄφετε πᾶσαν ἐλπίδα». Ἀπαισία προειδοποίησις ἀνταξία τῶν φρικαλεοτήτων ἅς τινας ἡ ὑψηλὴ ἀλλὰ πένθιμος φαντασία του εἰκονίζει ἐν ποιήσει συμβολικῇ καὶ ἀπροσπελάστῳ. Ἐὰν ἐκ τῆς ἐπιγραφῆς ἐπρόκειτο νὰ μαντεύσῃ τὸν σκοπὸν τοῦ ἱδρύματος, ὅπερ ἤγειρε σήμερον ἡ ἀκαταπόνητος τῶν Ἀτθίδων δραστηριότης, ἡδεῖα παραμυθία θὰ ἐπεχύνετο εἰς τὸ καταπεπονημένον πρόσωπον τοῦ ὁδοιπόρου, ὅστις μάρτυς τῆς κακο-

δαιμονίας, καὶ τὸν σταυρὸν τοῦ μαρτυρίου του φέρων ἐπὶ τῶν ὤμων, θὰ ἴστατο ὅπως ἀναγνώσῃ καὶ ἀναπνεύσῃ μικρὸν ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. «Ἀγαπᾶτε ἀλλήλους» ἀναγράφεται γράμμασι χρυσοῖς ἐπὶ τοῦ διαζώματος τοῦ κτιρίου, αἱ δὲ λέξεις αὗται προφερόμεναι παρὰ τὰς θέσεις ἐν αἷς διελέχθη ὁ Πλάτων, ἐξαίρουσι τὴν ἀπροσμάχητον ὑπεροχὴν τοῦ Ναζωραίου ἐν δυσὶ λέξεσι περιλαβόντος καὶ τελειοποιήσαντος ἅπασαν τὴν φιλοσοφίαν τῶν Ἐθνικῶν. Ἡ ἀγάπη — ἰδοὺ τὸ μυστήριον τῆς νίκης του· ἡ ἐγκαρτέρησις — ἰδοὺ τὸ συμπλήρωμά της.

Οἱ δύο οὗτοι τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας μαργαρῖται ἐν ἀλύτῳ δεσμῷ συνδεθέντες ἀποτελοῦσι τὸ ἠθικὸν θεμέλιον τῆς οἰκοδομῆς ἣν ἤγειρεν ἡ γυναικεία συμπάθεια. Λέγομεν γυναικεία καὶ οὐχὶ βασιλική, καθ' ὅτι τὸ ἔργον ἀνήκει εἰς τὴν γυναῖκα. Ἡ εὐμενὴς καὶ ὑψηλὴ προστασία δι' ἧς ηὐδόκησε νὰ ἐνισχύσῃ τὴν ἐπιχείρησιν ἡ Ἄνασσα τῆς Ἑλλάδος συνετέλεσεν ἀναντιρρήτως εἰς τὴν ταχυτέραν αὐτῆς περάτωσιν, ὑπόσχεται δ' αὔξουσαν πάντοτε καὶ ἀκμαίαν τὴν ἐπίδοσιν τοῦ καθιδρύματος· ἐνώπιον ὅμως τοῦ ἱδανικοῦ γυναικὸς ἀφοσιουμένης εἰς εὐγενῆ ἐνασχόλησιν ἐξαιρέτως ἱδιάζουσαν πρὸς τὸν χαρακτῆρα καὶ τὴν ἀποστολήν της ἐπὶ τῆς γῆς, εἰς ἐπιχείρησιν σκοπεῖσαν ν' ἀνακουφίσῃ τὴν ὀδύνην, νὰ παραμυθήσῃ τὴν δυστυχίαν καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ εἰς τὴν καρτερίαν, διολισθαίνει ἀπαρατηρήτως ἡ ἰδέα τοῦ κοσμικοῦ μεγαλείου, ὅπως ἀναδειχθῇ μείζων ἡ ἠθικὴ ἰσχὺς τῆς γυναικός. Ἐν τινι ἀνακριβείᾳ θὰ εἴμεθα ἐὰν ἐλέγομεν ὅτι ἡ παροῦσα καὶ ἐλπιζομένη τοῦ Εὐαγγελισμοῦ προκοπὴ ὀφείλεται εἰς τὴν βασιλικὴν ἀλουργίδα καὶ οὐχὶ εἰς τὴν αἴγλην τῆς γυναικός. Ἡ ἰσχὺς τῆς πρώτης παρέρχεται, ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς γυναικὸς θὰ παρέλθῃ μόνον ὅταν παρέλθῃ καὶ ὁ κόσμος. Ἀναγνωρίζοντες ἄλλως ἐν τῇ ἐπιρροῇ τῆς γυναικὸς εὐεργετικὴν ὁρᾶσιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας, μή τοι ὑστεροῦμεν σεβασμοῦ ὀφειλομένου καὶ ὁμολογουμένου εἰς τὰς ἀρετὰς τῆς ἡγεμονίδος ἥτις κάθηται ἐπὶ τοῦ Ἑλληνικοῦ θρόνου; Προσθέτομεν ἄρα πλειότερον εἰς τὴν βασίλισσαν ἐὰν ἀδικήσωμεν τὴν γυναῖκα, καὶ διατρανοῦμεν βαθύτερον τὴν εὐγνωμοσύνην μας εἰς τὴν πρώτην ἐκδηλοῦντες ἀγνωμοσύνην εἰς τὴν δευτέραν; Ὁ Εὐαγγελισμὸς εἶνε ἔργον ἀποκλειστικὸν τῆς γυναικείας ἐμπνεύσεως, ἐν δὲ τῇ εὐτυχεῖ αὐτοῦ συντελέσει ὀφείλομεν καὶ δικαιούμεθα νὰ τιμήσωμεν τὴν σκόπιμον τῆς γυναικὸς ἐπιρροὴν ἢ τὴν τῆς βασιλίσσης, ὁπότε θὰ ὑπερβιβάζομεν τὴν γυναῖκα καὶ συνεπῶς τὴν βασίλισσαν.

Ἂς καθορίσωμεν τὸν κεφαλαιώδη σκοπὸν ὅστις ὑπηγόρευσε τὴν ἔγερσιν τοῦ καταστήματος. Ἐκτὸς τῆς παύσεως ἢ τῆς ἀνακουφίσεως τῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν ἀλγηδόνων, κοινοῦ σκοποῦ πάντων τῶν ἀσύλων καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, ὁ *Εὐαγγελισμὸς* σκοπεῖ τὴν βαθμιαίαν καὶ διὰ καταλλήλου διδασκαλίας προπαρασκευὴν γυναικῶν νοσοκόμων, αἵτινες, ἀντλοῦσαι διὰ πεφωτισμένης πρακτικῆς ἐξασκήσεως τὰς ἀναγκαίας τοῦ ἐπαγγέλματος γνώσεις, θὰ ἐξέρχωνται εἶτα εἰς τὴν κοινωνίαν ὅπως ἐπιδαψιλεύσωσι τὴν ἔμπειρον καὶ πολύτιμον συνδρομήν των παρὰ τὴν κλίνην τοῦ πάσχοντος. Αὕτη ἐστί, πρὸς τοῖς ἄλλοις σκοπουμένοις εὐεργετήμασιν, ἡ εἰδικωτέρα τοῦ καθιδρύματος ἀποστολή. Ἡ ἰδέα εἶχε πρὸ πολλοῦ ἐπιφοιτήσῃ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Βασιλίσσης καὶ τῶν ἀποτελουσῶν τὸν ὑπὲρ τῆς γυναικείας παιδεύσεως τῶν κυριῶν σύλλογον, ἠρέμα δὲ ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπιμονῆς καλλιεργηθεῖσα, ἐνεσαρκώθη βραδύτερον εἰς λαμπρότατα ἀποτελέσματα, ἄριστον τῶν ὁποίων πρόκειται τὸ καθίδρυμα τοῦτο. Πρέπει νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τὰς σχούσας τὴν τοιαύτην πρωτοβουλίαν, ἥτις ὡς ἐκ τῆς εὐεργετικῆς αὐτῆς φύσεως ἀναγκαίως ἔπρεπεν ἐκ τῆς γυναικὸς νὰ προέλθῃ. Ἐκεῖναι οἵτινες διῆλθον μαύρας ἀϋπνίας κυλιόμεναι ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν πόνων καὶ τῆς ἀπελπισίας, ἐκεῖναι οἵτινες διῆλθον ἀπαισίας νύκτας πυρετῶν καὶ παραληρημάτων, χωρὶς φιλικὴ χεὶρ νὰ βρέχῃ τὴν φλέγουσαν κεφαλήν των ἢ συμπαθὴς φωνὴ νὰ παρηγορῇ τὰς ὀδύνας των, μακρὰν τῶν προσώπων ἅτινα ἀγαπῶσι καὶ ἐπικαλοῦνται, μακρὰν τοῦ οὐρανοῦ ὑφ' ὃν ἐγεννήθησαν, καὶ εἰς τόπους ξένους, οἵτινες εἶνε πάντοτε ξένοι ὅσῳ καὶ ἂν εἶνε φιλόξενοι, οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι δύνανται κάλλιον νὰ κατανοήσωσι τί σημαίνει εὔσπλαγχνος νοσοκόμος συμπαθὴς ἐκ φύσεως καὶ ἐκ κλίσεως πρὸς τὸ ἐπάγγελμά της, ἀγρυπνοῦσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ κατατρυχομένου καὶ ἀλγοῦντος ἀσθενοῦς. Τὸ φρικῶδες κενὸν ὅπερ χαίνει περιζ του δύναται νὰ πληρώσῃ ἐν μέρει ἡ συμπάθεια τῆς νοσοκόμου· τὰ τρομερὰ ὄνειρα ἅτινα τὸν βασανίζουσιν ἐγρηγορότα, δύναται νὰ διασκεδάσῃ φωνὴ γλυκεῖα γυναικὸς ἐθισθείσης νὰ παραμυθῇ, καὶ ἀντλούσης ἐξ ἑαυτῆς καὶ τῆς συνειδήσεως τοῦ καθήκοντός της λέξεις πρὸς ἀνακούφισιν καὶ ἐλπίδας πρὸς ἐνθάρρυνσιν. Ἴσως οἱ ἄνδρες ἦσαν ἀνίκανοι νὰ προσπελάσωσι πρὸς τὸ ὕψος τῆς ἐπινοίας· μόνον γυνὴ ἠδύνατο νὰ μεταγειωθῇ εἰς τοιαύτας σφαῖρας καὶ ἐξαιρέτως γυνὴ ἠνωμένη πρὸς τῇ εὐγενείᾳ τοῦ αἰσθήματος καὶ τὴν συνείδησιν τοῦ ἀληθοῦς ὑπαδοῦ Ἐκείνου, Ὅστις ἐκέλευσεν ἡμᾶς νὰ ἐπισκεπτώμεθα τοὺς ἐν τῇ φυλακῇ, νὰ παρηγορῶμεν τοὺς δυστυχεῖς καὶ νὰ συντρέχωμεν τοὺς ἀπόρους.

Ὁ Θεὸς ηὐλόγησε τὴν εὐτυχῆ ἔμπνευσιν. Τῷ σκοπῷ ἡ ἐπιτυχία ἀπῄτει ὄργανα καὶ μέσα, ἀμφότερα ὅμως ἐβλάστησαν ἀφθόνως ὑπὸ τὴν ἄβραν τῆς γυναικείας χειρὸς ὤθησιν. Ἡ τῶν Ἀσωμάτων Μονή, κατανοοῦσα οἷος κλῆρος ἔλαχε σήμερον καὶ πάντοτε εἰς τὰ εὐσεβῆ τοῦ κράτους ἱδρύματα, ἔσπευσε μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου νὰ δωρήσῃ εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ καταστήματος ἐπιτροπὴν εὐρύ

ἐγγὺς αὐτῆς γήπεδον, ἐφ' οὗ ᾠκοδομήθη τὸ ἄσυλον. Συμπληροῦσα δὲ διὰ δευτέρας μεγαλοπρεποῦς προσφορᾶς τὴν πρώτην δωρεὰν ἡ εὐαγὴς αὕτη Μονὴ παρεχώρησε καὶ δεύτερον γήπεδον ἐγγὺς τοῦ δωρηθέντος κείμενον, προσενεγκοῦσα οὕτω ἐν ὅλῳ ὑπὲρ τοῦ καταστήματος ἔκτασιν τετραγωνικῶν πήχεων **28272**. Ἐπὶ τῆς τερπνῆς καὶ ὑγιεινῆς ταύτης θέσεως τῆς συνδυαζούσης τὰς χάριτας τῆς ἐξοχῆς καὶ τὰς εὐκολίας τοῦ ἐν ταῖς πόλεσι βίου ἠγέρθη τὸ μέγαρον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ. Εἰς τὴν συμπαθῆ καὶ εὐγλωττον φωνὴν τῆς ἐπιτροπῆς τῶν κυριῶν ἀνταπεκρίθησαν εὐγενεῖς ψυχαὶ ἐξ ἐκείνων ἃς ὑπερηφάνως μνημονεύει ἡ ἱστορία τῆς συγχρόνου ἀγαθοποιΐας. Ἡ ἐπίκλησις τῶν κυριῶν ἐγένετο ἄλλη θαυματουργὸς τοῦ Μωϋσέως ῥάβδος εἰς τὴν πρώτην πλῆξιν τῆς ὁποίας ἄφθονον ἀνεπήδησεν ὕδωρ ὑγιείας καὶ παραμυθίας, δι' οὗ θὰ ποτίζηται εἰς τὸ μέλλον ὁ καταπεπονημένος καὶ ἄπορος ἀσθενής. Ἐὰν αἱ ἄβραι δέσποιναι ἠδύναντο νὰ προμηθεύσωσι καὶ διὰ τοὺς δυστυχεῖς τὸ ὕδωρ τῆς λήθης, πόσον μεγάλη θὰ ἦτο ἡ ὀφειλομένη αὐταῖς εὐγνωμοσύνη;.... Ἀλλὰ τοῦτο δὲν ἐδόθη εἰς τὴν ἀνθρώπινον δύναμιν· ὅ,τι ἀπέκειτο αὐταῖς ἐγένετο μετ' ἀφοσιώσεως τιμώσης τὴν εὐγένειαν τῶν αἰσθημάτων των, καὶ μετὰ καρτερίας ὑπερτέρας τοῦ φύλου των. Μαρτύρια τούτου πρόκεινται αἱ ἐγερθεῖσαι τοῦ θεραπευτηρίου πτέρυγες, μεγαλοπρεπεῖς ἐν τῇ ἁπλότητι αὐτῶν, εἰς τὴν γενναιοφροσύνην δύο ζαπλούτων Ἑλλήνων ὀφειλόμεναι, τῶν κυρίων Δημητρίου Θεοδωρίδου καὶ Α. Συγγροῦ, τὰ ὀνόματα τῶν ὁποίων καὶ ἀνεγράφησαν εὐγνωμόνως ἐφ' ἑκάστης τῶν δι' ἰδίας δαπάνης ἐγερθεισῶν πτερύγων. Τὸ κεντρικὸν οἰκοδόμημα, ὅπερ χρησιμεύει καὶ ὡς τὸ ἑνωτικὸν ἀμφοτέρων τῶν πτερύγων σημεῖον, ᾠκοδομήθη κοινῇ πολλῶν φιλανθρώπων συνδρομῇ, πλὴξ δὲ μαρμαρίνῃ, περιλαμβάνουσα τὰ ὀνόματα τῶν γενναίων χορηγῶν, θὰ παραδώσῃ εἰς τὰς εὐλογίας τῶν μεταγενεστέρων τοὺς φιλανθρώπους ἄνδρας οἵτινες ἐξιδανίκευσαν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν χρῆσιν τοῦ πλούτου ἀναδείξαντες αὐτὸν ὄργανον εὐποιΐας καὶ μνήμης ἀγαθῆς.

Τ' ἀναπόφευκτα ἐξαρτήματα καταστήματος οἷον ὁ *Εὐαγγελισμὸς* ἠγέρθησαν ἐπίσης μετὰ σκοπιμότητος καὶ καθ' ὅλους τοὺς κανόνας τῆς τέχνης. Φαρμακεῖον, νεκροσκοπεῖον, πλυντήριον, κῆποι, ἀνθῶνες, περίπατοι ἐσωτερικοί, χῶρος ἐφ' οὗ θὰ ἐγερθῇ ἐκκλησία, καὶ ἄ,τι ἄλλο συναφὲς πρὸς τὴν εὔτακτον τοῦ καταστήματος ὑπηρεσίαν διετάχθησαν ἐπιτηδείως καὶ προσφόρως. Κατάλληλος τόπος πρὸς μεταγενεστέραν οἰκοδομὴν μονοστέγων οἴκων προωρισμένων νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς μεμονωμένα νοσοκομεῖα νοσημάτων μεταδοτικῶν, καθωρίσθη ἤδη ἐντὸς τοῦ εὐρυτάτου τοῦ νοσοκομείου περιβόλου. Ἄφθονον ὕδωρ ἐπαρκεῖ ἀκόπως εἰς τὰς μεγάλας τοῦ καταστήματος καὶ τοῦ ὑδροθεραπευτηρίου ἀνάγκας, κινητὴ δὲ κλίμαξ ὑπηρετικὴ τῶν ἀσθενῶν τῶν ἀνωτέρων καὶ κατωτέρων ὀροφῶν εἶνε ἐν τῷ κατασκευάζεσθαι. Ἐὰν τυχὸν ὑπάρχῃ καὶ που πιθανή τις ἔλλειψις, ἡ πεῖρα καὶ ὁ χρόνος, οἱ ἄριστοι πρὸς πᾶσαν τελειοποίησιν ὁδηγοί, θὰ ὑπαγορεύσωσι τὴν βελτίωσιν. Σήμερον εἰς τὸν παρατηρητὴν τὸ πᾶν παρίσταται ἐγγὺς πρὸς τὴν ἐντέλειαν.

Ἂς εἰσέλθωμεν ἐντὸς τοῦ καταστήματος ἐρευνῶντες λεπτομερέστερον τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ διάταξιν. Δεξιόθεν τῷ εἰσερχομένῳ εὑρηται τὸ «*Ἰατρεῖον*» δωμάτιον ἔνθα οἱ ἰατροὶ παρέχουσι προχείρως τὴν ἀρωγὴν αὐτῶν εἰς τοὺς ἐπὶ ποδὸς διερχομένους ἀνὰ πᾶσαν πρωΐαν πάσχοντας. Ἀριστερόθεν εἶνε τὸ «*Ἐφορεῖον*», δωμάτιον κομψῶς συσκευασμένον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ὁποίου δηλοῖ τὸν σκοπόν· ὑπερθεν, ἐπὶ τῆς ἑνωτικῆς ἀμφοτέρων τῶν δωματίων καὶ προσχούσης ἀσβεστοκτίστου ζώνης, ἀναγινώσκεται ἡ θεία τοῦ Ἰωάννου ῥῆσις: «Μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ». Αἱ παραδόσεις τῆς πρωτογενοῦς ἐκκλησίας διέσωσαν τὴν ἀκριβῆ τοῦ *φιλεῖν* ἔννοιαν. Εἶνε ἡ τοῦ *πλησίον*, ὃν περιέθαλψεν ὁ ἀγαθὸς Σαμαρείτης, καὶ τοι Ἰουδαῖον, καὶ τοι ἐχθρὸν καὶ *σχισματικόν*, ἐὰν δύναταί τις νὰ μεταχειρισθῇ τὸν δυστυχῆ ὅρον ὅστις ἐσπάραξε τὴν μίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν ἐκκλησίαν. Ὁ *φιλος* εἶνε ἡ συνεπτυγμένη ἔννοια τῆς χριστιανικῆς οὐσίας ἣν ὁ ἀπόστολος Παῦλος τόσῳ εὐγλώττως ἡρμήνευσεν, ὅτε, γράφων πρὸς τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ἔλεγεν ὅτι δὲν ὑπάρχει Ἕλλην ἢ Ἰουδαῖος, δοῦλος ἢ ἐλεύθερος, καθ' ὅσον πάντες τοῦ Θεοῦ ἐσμὲν τέκνα. Ὁ Ἰουδαϊκὸς νόμος τοῦ ἀντιποίνου ὑπεχώρησε πρὸ τῆς ἀγάπης ἣν εὐηγγελίσατο ὁ Χριστός, τῆς ἀγάπης ἐκείνης, ἥτις, διαλλάξασα τὰ μίση καὶ πραΰνασα τὰ ἄγρια πάθη τῆς ψυχῆς, ἀνέδειξε τὴν ὑπεροχὴν τοῦ νέου δόγματος ἐν ᾧ ἀνεβαπτίσθη γηραιὰ καὶ ἁμαρτωλὴ κοινωνία, δι' αὐτοῦ καταμαθοῦσα ἀκριβῶς ὁποῖα ἔχει καθήκοντα καὶ ποίαν ἀποστολήν.

Αἱ αἴθουσαι πρὸς νοσηλείαν τῶν ἀσθενῶν εὑρηνται ἐν ταῖς πλευραῖς ταῖς ἐγειρομέναις ἔνθεν κἀκεῖθεν τοῦ κεντρικοῦ οἰκοδομήματος. Ἑκάτερος τῶν οἴκων τούτων διῄρηται εἰς ἓξ εὐρυτάτας αἰθούσας περιλαμβάνων καὶ δύο μεγάλα δωμάτια, ἐν οἷς νοσηλευθήσονται οἱ δεόμενοι χωρισμοῦ ἀπὸ τῶν λοιπῶν ἀσθενῶν. Οἱ ἀνώτεροι ὄροφοι κατέστησαν νοσοκομεῖον τῶν γυναικῶν, οἱ δὲ κατώτεροι τῶν ἀνδρῶν, τοῦ οἰκοδομήματος ἐγερθέντος διωρόφου ἐκτὸς τῶν ὑπογείων. Εὐγνωμοσύνης καθῆκον καὶ εὐσεβείας ἐπέβαλε τὸν χαρακτηρισμὸν δι' ἰδιαιτέρου ὀνόματος ἑκάστης τῶν αἰθουσῶν, οὕτω δὲ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ καταστήματι αἴθουσαι ἀφιερωθεῖσαι εἰς ἁγίους τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας, εἰς ἡγεμόνας συνδραμόντας μεγαλοφρόνως εἰς τὴν οἰκοδομήν, καὶ εἰς ἰδιώτας δαπανήσαντας ἀφειδῶς ὑπὲρ τοῦ ἔργου τὸ ἴδιον χρῆμα. Ἡ αὐτὴ

τῆς εὐγνωμοσύνης συναίσθησις ὑπηγόρευσε τὴν ὑπερθεν ἑκάστης κλίνης ἀναγραφὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ καταβαλόντος τὰ χρηματικὰ μέσα διὰ τὴν συντήρησιν τῆς κλίνης. Οἱ κανόνες τῆς ὑγιεινῆς ἐτηρήθησαν ἀκριβέστατα. Ἀεραγωγοὶ ἐπαρκεῖς ἀνανεώνουσιν ἀδιαλείπτως τὴν ἀτμοσφαῖραν τῶν αἰθουσῶν· ἡ τοποθέτησις τῶν κλινῶν ἐγένετο ἐν τῇ αὐστηρῷ ἐνδεικνυομένῃ ἀναλογίᾳ τοῦ χώρου τῆς αἰθούσης πρὸς τὸ περιεχόμενον, τούντευθεν ἑκάστη τούτων περιλαμβάνει ὀκτὼ μόνον κλίνας, ὁ δὲ ἀναλογῶν ἑκάστῳ τῶν πασχόντων ἀὴρ κυμαίνεται ἀπὸ 55—60 κυβικῶν μέτρων. Οἱ ἐπισκεφθέντες τ' ἄλλα ἐγχώρια νοσοκομεῖα κατανοοῦσι οἵαν ἀξίαν ἐνέχει ἡ τοιαύτη κατανομὴ τῶν κλινῶν πρὸς τὴν περιεχομένην ἐν τῷ χώρῳ ἀτμόσφαιραν· Ἕτερον πλεονέκτημα εἶνε ὅτι οἱ ἀσθενεῖς δὲν συμφύρονται ἀναμίξ εἰς τὰς αἰθούσας, οἱ εἰς τὴν κλινικὴν καθαρῶς ὑπαγόμενοι λ. χ. μετὰ τῶν δεομένων χειρουργικῆς ἐπικουρίας· ὑπάρχουσιν αἴθουσαι ἐν αἷς θεραπεύονται οἱ ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς κλινικῆς ἀποκλειστικῶς ἀνήκοντες καὶ αἴθουσαι, ἐν αἷς περιποιοῦνται οἱ καθαρῶς ἀναγόμενοι εἰς τὴν χειρουργικήν· καὶ ἕνα παρὰ τῷ ἀπόρῳ τύχῃ προνοίας τινός καὶ ὁ εὔπορος, ἵνα μὴ λείψῃ οὐδὲν ἐκ τοῦ φυτωρίου τούτου τῆς νοσηλευτικῆς τέχνης, ὡρίσθησαν ἴδια καὶ ὅλως ἀνεξάρτητα τῶν αἰθουσῶν δωμάτια διατιθέμενα ἐπὶ ἡμερησίᾳ πληρωμῇ εἰς τοὺς θέλοντας νὰ τύχωσι τῶν πεφωτισμένων φροντίδων τῶν ἰατρῶν καὶ τῶν νοσοκόμων τοῦ καταστήματος.

Περὶ αὐτῶν θὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐπὶ μικρὸν καθ' ὅσον ἀποτελοῦσι τὴν κυριωδεστάτην τοῦ καθιδρύματος ἀποστολήν. Ἐν τῇ ἀποφάσει τῶν γυναικῶν τούτων ὅπως μυηθῶσι καὶ ἀσκήσωσι τὴν τέχνην τοῦ νοσηλεύειν εὑρηται συνηνωμένη ἡ εὐγενεστέρα ἀφοσίωσις, μεθ' ἱκανῆς δόσεως ἡρωϊσμοῦ καὶ αὐταπαρνήσεως. Δὲν δύναταί τις νὰ παραλληλίσῃ τὸν θεσμὸν τῶν νοσοκόμων, οἵος δημιουργεῖται ἄρτι, πρὸς τὰ γυναικεῖα μοναχικὰ τάγματα τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας. Ἐξαιροῦμεν τὰς *ἀδελφὰς τοῦ ἐλέους*, ἡ ἀποστολὴ τῶν ὁποίων συνδέεται πρὸς τὴν εὐγενεστέραν ἀφοσίωσιν καὶ αἵτινες ὑπηρετοῦσαι τὴν κοινωνίαν ἀποβαίνουσιν αἱ πιστόταται αἱ ἀκραιφνέστεραι τῶν τελλιμμένων ἀρωγοί. Αἱ γυναῖκες αἱ ὑπὸ τὴν πειθαρχίαν τοῦ νόμου τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ταχθεῖσαι δὲν διέρρηξαν τοὺς πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ τὴν οἰκογένειαν δεσμούς, οὔτε ἀποθνήσκουσιν ἐφεξῆς διὰ τὸν κόσμον. Ὑπὸ τοὺς ἤχους εὐσεβοῦς μουσικῆς, ἐν μέσῳ παγερᾶς καὶ μυστηριώδους ἱεροτελεστίας, ὑπὸ τοὺς θρήνους μητρὸς ὁρώσης ἁρπαζόμενον τὸ τέκνον της, δὲν ὀμνύουσιν, ὅπως αἱ καθολικαί, ὅρκους φρικτοὺς οὓς μόνος ὁ θάνατος δύναται νὰ λύσῃ. Ὁ θεσμὸς τῶν νοσοκόμων εἶνε ἥπιος, διαλλακτικὸς τῶν ποικίλων τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς ἀναγκῶν, καί, φιλάνθρωπος ἐν τῇ φύσει αὐτοῦ, ἐκδηλοῖ τὴν φιλανθρωπίαν του ἀρχόμενος ἀπ' ἐκείνων αἵτινες ἀνέλαβον νὰ τὴν ἀσκήσωσιν. Αἱ νοσοκόμοι, αἱ ἐν τῇ καθεστηκυίᾳ τοῦ ἱδρύματος γλώσσῃ καλούμεναι *ἀδελφαί*, καὶ ὡς τοιαῦται βιοῦσαι, κατατάσσονται ἐλευθέρᾳ καὶ ἀνεπηρεάστῳ βουλήσει, μετὰ προηγουμένην ἀξιόχρεων σύστασιν, ὑπισχνοῦνται αὐστηρὰν τῆς πειθαρχίας τήρησιν, ἀκεραίαν τοῦ τεταγμένου χρόνου διαμονὴν ὑπὸ τοὺς θεσμοὺς τοῦ καταστήματος, καὶ θερμὴν ἀφοσίωσιν εἰς τὸ ἔργον, ἡ ἐκπλήρωσις τοῦ ὁποίου ἐνέχει πάντα τῆς θυσίας τὰ στοιχεῖα, χωρὶς νὰ προβάλῃ ἐν τούτοις καὶ πέρα τῶν ὁρίων τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ δυνατοῦ. Αἱ τραγικαὶ ἐκεῖναι σκηναί, αἱ λύουσαι τὴν ψυχὴν εἰς συγκινήσεις καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς ἄφθονα δάκρυα, αἱ διαδραματιζόμεναι τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἡ νέα κόρη πρόκειται νὰ ἐγκλεισθῇ εἰς τὴν ἐρημίαν τοῦ μοναστηρίου, δὲν ἀπαντῶσιν εὐτυχῶς ἐν τῷ σκοπίμῳ θεσμῷ ὅστις εἰσάγεται ἤδη. Ἀσκοῦσα τὴν εὐγενῆ λειτουργίαν ἡ *ἀδελφὴ* τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ* ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ, ζῇ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ καὶ δύναται μετὰ τὴν πάροδον τῆς τεταγμένης προθεσμίας, ἐπανερχομένην εἰς τὴν κοινωνίαν ἀφ' ἧς δὲν διεζεύχθη, νὰ ἐκπληρώσῃ καὶ ἄλλα καθήκοντα ἐξ ἴσου ὑψηλά. Προκειμένου περὶ ὑπηρεσίας εἰς τὴν πάσχουσαν ἀνθρωπότητα, προκειμένου ἔτι καὶ περὶ ὑπηρεσίας εἰς τὸν Θεόν, τὸν πλήρη ἀγάπης καὶ μακροθυμίας, δύναταί τις εὐλόγως νὰ ἐρωτήσῃ ἐὰν λατρεύῃ τελειότερον Αὐτὸν ἡ νέα ἧτις καταδικάζει εἰς βραδὺν καὶ ἄφευκτον μαρασμὸν τὴν ἰδίαν ζωτικότητα, τὴν νεότητά της, τὰ πύρινα αἰσθήματά της, τὸ κάλλος της καὶ τὰς ἐλπίδας αἵτινες ἐφαίδρυνον ποτὲ τὴν ψυχήν της, ἐλπίδας θνησκούσας ἐφεξῆς ὑπὸ τὸ πένθιμον σήμαντρον τῆς μονῆς! Ἡ ἀγαθότης τῆς Προνοίας ἱκανοποιήθη ἐκ τοιαύτης θυσίας, ἢ ἐφηρμόσθησαν κἂν καὶ κατὰ πολλοστὸν αἱ ὑψηλαὶ ἔννοιαι τοῦ Εὐαγγελίου; Ἐὰν ἡ ἀβρὰ τῆς δοκίμου χεὶρ τυλοῦται ἐν ἐργασίᾳ βαναύσῳ, ἐὰν ἡ κόρη χάνῃ τὴν κόμην ἐκείνην ἧτις ἐκίνησεν ἄλλοτε τοὺς φιλοστόργους χαριεντισμοὺς τῶν οἰκείων καὶ ἐνέπνευσεν ἄφωνον θαυμασμὸν εἰς τὸν διαβάτην, ἐὰν διὰ βίου ἀσκητικοῦ μαραίνῃ νεότητα καὶ ὑγίειαν, ὠφέλησεν ἆρά γε τὸν κόσμον, τὴν ἀνθρωπότητα, ὑπηρέτησε καθῆκον, ἢ τοὐλάχιστον ἑαυτήν; Ὑπὸ τὸ κράτος ψυχικῆς ἀγωνίας ἧτις πιθανῶς θὰ παρήρχετο μὲ τοῦ χρόνου τὴν πάροδον, ἢ ὑπὸ τὴν ἀβάσιμον πρόφασιν ἐκπληρώσεως καθήκοντος πρὸς τὸ θεῖον, ἀθετεῖται τοὐναντίον ἡ ἔννοια τοῦ καθήκοντος, ὁ δὲ ἀπαίσιος τριγμὸς τῆς θύρας τῆς μονῆς, κλειομένης ὄπισθεν τῆς δοκίμου, ὁ ἀπελπιστικὸς τριγμὸς ὁ ἀποσπῶν κραυγὴν ὑπερτάτης ἀπελπισίας ἀπὸ τὰ στήθη τῆς οἰκογενείας της, εἰδοποιεῖ τὴν κόρην, ὅτι ἀφεῖλει νὰ παύσῃ αἰσθανομένη, χωρὶς ὅμως νὰ παύσῃ νὰ ζῇ. Ἰδοὺ ἀνωφελὲς μαρτύριον ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον ὑπηρεσίας εἰς τὸν Θεόν, καὶ ἐκπληρώσεως καθήκοντος οὐδαμοῦ στηριζομένου καὶ παραβιάζοντος ἐναντίως

πάντας τοὺς φυσικοὺς νόμους καὶ τοὺς κοινωνικούς.

Παρὰ ταῖς ἀδελφαῖς ὅμως τοῦ Εὐαγγελισμοῦ κρατεῖ εἶδός τι καθοσιώσεως καὶ ὁμολογίας ἐν ὅλῃ τῇ ἀνεπιδείκτῳ καὶ ἀθορύβῳ παρασκευῇ τῆς κατατάξεώς των, καὶ μετ' αὐτήν. Τὸ ἔνδυμά των, διαφεῦγον ἐντελῶς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς τυραννικῆς θεᾶς *μόδας*, εἶνε τεφρόχρουν βαθὺ ἐντὸς τοῦ καταστήματος, μέλαν δ' ἔξω. Βραχὺ ἐπώμιον μετ' ἐσθῆτος ἀφελῶς καὶ ἀπτύχως ἐξικνουμένης ἄχρι τῆς γῆς ἀποτελεῖ τὴν σεμνὴν καὶ αὐστηρὰν τῶν *ἀδελφῶν* περιβολήν· τὴν κεφαλὴν περιζωνύει λευκὴ ταινία ὄπισθεν τῶν ὤτων συναπτομένη καὶ σκέπουσα τὸ ἄνω τῆς κεφαλῆς μέρος· ἡ κόμη φαίνεται ἐπαρκῶς πρὸ τοῦ μετώπου, ἀλλὰ τὸ μελανὸν κρηδεμνον τὸ κυμαινόμενον ἀπὸ τοῦ ἰνίου ἀποκρύπτει τὸν αὐχένα· τὸν λαιμὸν περιβάλλει ταινία λευκή, τὸ ὅλον δὲ πρόσωπον φαίνεται οἱονεὶ ἐντὸς πλαισίου χιονώδους περιβάλλοντος τὴν πραεῖαν ἐν τῇ αὐστηρότητι μορφὴν τῆς *ἀδελφῆς*. Ὀρθῶς δύναταί τις νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι διὰ τοῦ σκοποῦ ὃν προστίθεται ὁ Εὐαγγελισμός, ἀναγεννᾶται παρ' ἡμῖν, μετὰ παρέλευσιν ἱκανῶν αἰώνων, τὸ τάγμα τῶν *διακονισσῶν* τῆς ἀρχεγόνου Ἐκκλησίας, μὲ τὴν οὐσιώδη διαφοράν, ὅτι αἱ ἡμέτεραι διακόνισσαι οὐδὲν πρὸς τοὺς ναοὺς ἔχουσι κοινὸν ὅπως αἱ προκάτοχοί των, ἀφοσιούμεναι αἱ νῦν ἀμερίστως καὶ ἀπερισπάστως εἰς τὴν περιποίησιν τῶν πασχόντων. Αἱ περιστάσεις ἄλλως ὑφ' ἃς κατέστη τότε τὸ τάγμα τῶν διακονισσῶν δὲν ἀπαντῶσι τανῦν. Οἱ χρόνοι ἠλλαξαν, ὅπως καὶ αἱ ἀνάγκαι τῆς κοινωνίας καὶ τῆς ἐκκλησίας, καὶ ἂν ὑπάρχῃ μεταξὺ ἀμφοτέρων τῶν ἐποχῶν κοινόν τι γνώρισμα, τὸ γνώρισμα τοῦτο εἶνε ὁ εὐγενὴς σκοπός, ὁ τὴν ἀνακούφισιν τῶν πασχόντων ἐπιδιώκων.

Αἱ ἀδελφαὶ τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ*, ἃς τὰς εἴπωμεν ἤδη *αἱ διακόνισσαι*, ὑποδιαιροῦνται εἰς δύο τάξεις, τὰς δοκίμους καὶ τὰς ἀδελφάς. Εἰσαγόμεναι ἐντὸς τοῦ καταστήματος ἀκούουσι προθεωρίαν τινὰ τῶν καθηκόντων ἅτινα κέκληνται νὰ ἐκπληρώσωσι καὶ τῶν θυσιῶν καὶ τῶν κόπων εἰς οὓς πρόκειται νὰ ὑποβληθῶσιν. Εἶνε εἰσαγωγὴ καὶ προειδοποίησις ἐν τῷ σταδίῳ τῆς δοκιμασίας μετὰ τὴν ἐπιτυχῆ διέλευσιν τῆς ὁποίας αἱ τέως δόκιμοι προβιβάζονται εἰς ἀδελφάς· ἡ ἡλικία αὐτῶν δὲν πρέπει νὰ ὑπερβαίνῃ τὸ 45ον ἔτος, οὐδὲ νὰ ἦνε κατωτέρα τοῦ 18ου· ἠδύνατό τις ἐν τούτῳ ν' ἀντείπῃ μικρόν, ἀντιτάσσων εὐλόγως τὴν ἄκραν τῆς δοκίμου νεότητα· πόσαι ὅμως νεώτεραι ἔτι δὲν ἐτάφησαν εἰς τὰ φοβερὰ claustra, τὰ παγερὰ ἐκεῖνα μοναστήρια τῆς Δύσεως, ἅτινα ψυχρὰ καὶ ζοφώδη ἔξωθεν, περιέκλειον ἐν τούτοις τοσοῦτον πῦρ καὶ τοσαύτας ἐλπίδας..... ἀποτυχούσας! Ἠδύνατό τις νὰ τὰ ἀποκαλέσῃ ἡφαίστεια σιωπηλὰ καὶ χιονοσκεπῆ ἔξωθεν, ἀλλὰ κοχλάζοντα ἐσωτερικῶς καὶ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βάλλοντα σπαρακτικοὺς μυκηθμοὺς διαπερῶντας τὰ ὑψηλὰ τῶν τάφων ἐκείνων τείχη καὶ πλανωμένους ὑπέρθεν τῆς κοινωνίας..... καὶ τῆς ζωῆς.

Αἱ διακόνισσαι πρέπει νὰ ὦσιν ἄγαμοι· καὶ αἱ ἐν χηρείᾳ ὅμως διατελεῦσαι δύνανται νὰ καταταχθῶσιν εἰς τὸ τάγμα, ἂν ἐπιτρέπηται νὰ ἀποκληθῇ οὕτω. Κατὰ τοῦτο διαφέρουσι τῶν διακονισσῶν τῶν πρώτων αἰώνων, αἵτινες ἠδύναντο νὰ ὦσι καὶ σύζυγοι τῶν εἰς τοὺς ναοὺς ὑπηρετούντων διακόνων. Δὲν καθωρίσθη ἔτι μετ' ἀκριβείας τὸ χρονικὸν διάστημα καθ' ὃ αἱ διακόνισσαι ἔχουσιν ἀπαράβατον ὑποχρέωσιν νὰ τηρήσωσι τὴν ὁμολογίαν τῆς ἀφοσιώσεως ἣν σιωπηλῶς ἔδωκαν διὰ τῆς κατατάξεώς των. Ἡ ἑξαετὴς περίοδος ἥτις, νομίζω, ἐνεκρίθη ὡς τὸ ὅριον τῆς διακονητικῆς ὑπηρεσίας θὰ θεωρηθῇ ἴσως ὑπερβαλλόντως μακρά. Βραχύνοντες τὸν χρόνον τῆς ὑποχρεώσεως θὰ καταστήσωμεν εὐχερεστέραν τὴν προσέλευσιν, καθ' ὅσον φύσει ὁ ἄνθρωπος ἀποφεύγει τὴν ἀνάληψιν βαρειῶν ὑποχρεώσεων, καὶ ἰδίᾳ τῶν περιοριστικῶν τῆς ἐλευθερίας αὐτοῦ καὶ τῆς βουλήσεως· ἄλλως δύναται νὰ θεσπισθῇ ἡ ἀνακατάταξις, συμβιβαζομένης οὕτω τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον ὑπὸ τοῦ θεσμοῦ σκοπόν. Εὐτυχῶς αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ καταστήματος εὐαγγελίζονται τὴν πρόοδον τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ*. Ἱκαναὶ ἀδελφαὶ καὶ δόκιμοι, οὐχὶ τὰς τρικυμίας τοῦ βίου φεύγουσαι, οὐδ' ὑπ' ἄλλης τινὸς ἀνάγκης βιασθεῖσαι, ἀλλὰ εἰς εὐγενῆ ὑπείκουσαι ἔμπνευσιν, προσῆλθον ἀναλαβοῦσαι ὑπηρεσίαν ἐντὸς τοῦ ἱδρύματος. Νοημονέστατα καὶ ἀκαταπόνητοι προπαιδεύονται εἰς τὴν τέχνην τῆς νοσηλείας ἣν ἐνεστερνίσθησαν, καλλιέργουσαι δ' αὐτὴν μετ' ἀφοσιώσεως καὶ τῆς καρτερίας ἥτις διακρίνει πάντοτε τὴν γυναῖκα θὰ καταστήσωσι βραδύτερον τὸ φυτώριον, ἀφ' οὗ ἀπεφοίτησαν, ἀντικείμενον τῶν θερμοτέρων εὐλογιῶν. Ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν θ' ἀπόκειται κατὰ μέγα μέρος ἡ σωτηρία καὶ ἡ ταχυτέρα τοῦ πάσχοντος ἀνάρρωσις. Ὁ ἰατρὸς εὑρήσει ἐν τῇ δεδοκιμασμένῃ νοσοκόμῳ τὸν ἀναπόφευκτον τῆς θείας τέχνης του ἀρωγόν, ὁ οἰκεῖος τὸν λυσιτελέστατον παραστάτην τὸν μεριζόμενον τὰς ἀγρυπνίας καὶ τὰς φροντίδας του, ὁ ἀσθενὴς συμπαθέστατον παρήγορον ἐμπνέοντα ἐμπιστοσύνην καὶ πεποίθησιν, καὶ ἡ ἐξησκημένη χεὶρ τοῦ ὁποίου οὕτω ἁπαλῶς ἐπίσταται νὰ διαχειρίζηται τὰς πληγάς του ἐνῷ τὸ πρᾶον πνεῦμα καθίστησιν ἧττον ὀδυνηρὰς τὰς μελανὰς αὐπνίας αἵτινες τὸν βασανίζουσι.

Εἶνε βεβαίως προτιμοτέρα τοιαύτη διακονία ἐντὸς τῆς κοινωνίας καὶ πρὸς ἀνακούφισιν αὐτῆς τελουμένη ἀδιακρίτως ὑπὸ τὸ χρυσοῦν τοῦ πλουσίου φάτνωμα καὶ τὴν εὐρωτιῶσαν τοῦ πένητος στέγην, ἢ ἡ νυκτερινὴ προσευχὴ ἡ εἰς τὰς πλάκας ψυχρᾶς ἐκκλησίας ἀπαγγελλομένη ὑπὸ τῆς μοναχῆς ἐν ὥρᾳ μεσονυκτίου. Ἂς ἀφήσωμεν τὸν δυτικὸν κόσμον ἐνῷ ἄλλη ἐκράτησεν ἀνατροφή, μεγάλως ἐπηρεάσασα τὰς κλίσεις καὶ ὅπου

ὄχι σπανίως ἡ καθοσίωσις τῆς νεαρᾶς δοκίμου ἠλαύνετο ἐξ ἀγνῆς ἐμπνεύσεως, πῦρ ἔρωτος θείου καὶ ἀκαταμαχήτου· αἱ ἡμέτεραι ὅμως μοναχαὶ καὶ οἱ μοναχοὶ οἱ εἰς τὰς διαφόρους τοῦ κράτους μονὰς «σώζοντες τὴν ψυχήν των» ὁποίας ὠφελείας γίνονται πρόξενοι εἰς τὴν κοινωνίαν, εἰς τὴν πατρίδα των, εἰς τὴν οἰκογένειάν των; Δύναταί τις νὰ συγκρίνῃ τὴν ἀφοσίωσιν τῆς διακονίσσης ἐγκαρτερούσης ἐν αὐτῇ, ἐν θεάμασι σπαρακτικῶν ἐγχειρήσεων, ἐν στιγμαῖς κρισίμων τροπῶν ὑπὸ τὴν ἀνεσταλμένην πνοὴν ἀπεγνωσμένης οἰκογενείας ἑτοίμου νὰ ὁλολύξῃ ἢ ν' ἀφίσῃ φωνὴν χαρᾶς διότι ἀνέκτησε τὸ προσφιλὲς ὄν ὅπερ σφαδάζει ἐπὶ τῆς κλίνης, πρὸς τὴν νωθρὰν ἀμεριμνησίαν τοῦ καλογήρου, καὶ τὴν πληρεστάτην ἀχρηστίαν του χωροῦσαν ἐνίοτε καὶ μέχρι τοῦ βλαβεροῦ; Τίς ἀρά γε ὑπηρετεῖ κυριολεκτικώτερον τὸν Θεὸν καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν Του; ὁ τὸ σῶμα αὐτοῦ θεραπεύων διὰ ῥαθύμου βίου καὶ ἀκινησίας οὐχὶ δὲ σπανίως δι' ἀσχολιῶν ὑπόπτων καὶ τῆς γαστριμαργίας, ἢ ὁ ἀγωνιζόμενος τιμίως τὸν ἀγῶνα τοῦ βίου, ὁ συμπάσχων μετὰ τῶν ταλαιπωρουμένων καὶ τὰς ὀδύνας αὐτῶν μετριάζων διὰ τῆς ἰδίας θυσίας καὶ συνδρομῆς; Ἀληθῶς, ἑκάστη χρονικὴ περίοδος ἐμφανίζεται ὑπὸ ἀρχάς τινας καὶ ἀνάγκας· ἡ παροῦσα ὅμως διίσταται καταφανῶς πρὸς τὸ πνεῦμα ὅπερ ὑπηγόρευσε καὶ ἐνεθάρρυνεν ἄλλοτε τὸν μοναστηριακὸν βίον ἀμφοτέρων τῶν φύλων· ἄλλο σύνθημα ἀνέγραψεν ἡ σημαία τῆς ἐποχῆς ἐν ᾗ ζῶμεν, καὶ ἐνῷ ἡ ἀφοσίωσις τοῦ φυσιοδίφου ἀναζητοῦντος ἐπὶ προφανεῖ κινδύνῳ τὸν δηλητηριώδη ἰόν, ὅπως προφυλάξῃ καὶ εὐεργετήσῃ τὴν ἀνθρωπότητα, προκαλεῖ τὴν εὐγνωμοσύνην, ἡ κουρὰ τοῦ μοναχοῦ ἢ τῆς μοναχῆς ἀκούεται μετὰ λίαν ἀμφιβόλου συγκινήσεως οὐχὶ δὲ σπανίως καὶ μετὰ μειδιάματος καχυπόπτου.

Διατρέχουσαι αἱ διακόνισσαι τὴν χρονικὴν περίοδον ἐφ' ᾗ ὑπεχρεώθησαν, ἐπανέρχονται εἰς τὴν κοινωνίαν, καταλείπουσαι τὸ ἔνδυμα δι' οὗ διακρίνονται καὶ ἐκπληρώσασαι τὰ καθήκοντα πρὸς τοὺς ὁμοίους των, δύνανται νὰ τὰ ἐκπληρώσωσι καὶ πρὸς ἑαυτάς. Ἡ ἐν τῷ καταστήματι παραμονὴ ἐπροίκισε τὰς τέως διακονίσσας διὰ συνηθειῶν ἐρασμίων· ἡ μειλιχιότης τοῦ ἤθους καὶ τῆς γλώσσης, ἡ ἁβρὰ συμπεριφορά, ἡ πρόθυμος σπουδή, τόσαι ἰδιότητες ὑποχρεοῦσαι πάντοτε, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν τὰς ἐξετίμησέ τις ἐκ πικρᾶς πείρας, ἀποβαίνουσι πολύτιμος τῆς κόρης πλοῦτος, πρὸ τοῦ ὁποίου ὠχριῶσι τὰ μικρὰ περισσεύματα, ἅτινα ἀπεταμίευσεν ὑπηρετοῦσα ἐν τῷ καταστήματι καὶ ἀπολαμβάνουσα γλίσχρον ἀποζημίωσιν. Ἐπεθύμουν νὰ παρατρέξω ἐντελῶς τὸ θέμα τοῦτο, ἀποφεύγων νὰ κάμω λόγον περὶ ὑλικῶν ἀμοιβῶν, προκειμένου περὶ ζητήματος τοσούτῳ ἀνίερου, οἷον τὸ συντρέχειν ἐξ ἐμπνεύσεως διὰ κόπου καὶ ἀγρυπνίας τὸν πάσχοντα· ἁπλῶς ὅμως καὶ χάριν ἀκριβείας ἀναγκάζομαι νὰ σημειώσω ὅτι ἡ μηνιαία τῆς δοκίμου ἀμοιβὴ ὑπελογίσθη εἰς 30 δραχμάς, εἰς 60 δὲ ἡ τῆς ἀδελφῆς. Καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δὲ δύνανται ν' ἀπολαμβάνωσιν ἀκωλύτως τοῦ ἡμίσεος τοῦ μηνιαίου χορηγήματος, τοῦ ἑτέρου ἡμίσεος ἀποταμιευομένου ἀσφαλῶς, καὶ παραδιδομένου τῇ κόρῃ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὁριστικῆς ἀπὸ τοῦ καταστήματος ἐξόδου. Ἡ πρακτικότης τοῦ μέτρου εἶνε καταφανής· ἡ διακόνισσα οὐδεμίαν ἢ ἐλαχίστας ἔχει ἀνάγκας· τρεφομένη δαπάναις τοῦ καταστήματος, ἐνδυομένη λιτῶς, μακρὰν τοῦ πειρασμοῦ τῆς πολυτελείας, ὅστις ἠρήμωσε τόσας οἰκογενείας καὶ ὑπέσκαψε τὸ ἠθικὸν θεμέλιον πλείστων νεανίδων, ἡ κόρη δὲν ἔχει σχεδὸν ποῦ νὰ δαπανᾷ τὸ ἐντιμότατον χρῆμά της. Ἀπρόοπτοι ὠφέλειαι δύνανται ν' αὐξήσωσι τὰ μικρὰ εἰσοδήματά της ὡς ἡ ἡμερησία ἀντιμισθία ἣν νομίμως λαμβάνει ὁσάκις κληθῇ πρὸς νοσηλείαν ἔξω τοῦ καταστήματος, καθ' ὅσον ἐκτὸς τῆς δωρεὰν παρεχομένης εἰς τοὺς ἀσθενεῖς συνδρομῆς καὶ νοσηλείας ὁ *Εὐαγγελισμὸς* ἐπεκτείνει αἰσίως ἀπὸ τοῦδε τὸ σύστημα τῆς παροχῆς, ἐπὶ τῇ αἰτήσει, εἰδικῶν νοσοκόμων ἐν περιωρισμένῳ μέτρῳ ἀσκούμενον τέως. Ἐν τούτῳ κεῖται ἡ μεγίστη τοῦ καταστήματος σκοπιμότης· ὁ ἀσθενὴς ὁ δεόμενος νοσηλείας δύναται ν' ἀποταθῇ πρὸς τὴν διεύθυνσιν τοῦ καταστήματος αἰτῶν νοσοκόμον, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ αἴτησίς του γενήσεται ἀποδεκτή. Κἂν μὴ τόσας ἄλλας ὑπηρεσίας παρεῖχεν εἰς τοὺς πάσχοντας ὁ *Εὐαγγελισμός*, τοσοῦτῳ ἀφιλοκερδεῖς καὶ τοσοῦτῳ πεφωτισμένας, μόνη ἡ βελτίωσις καὶ ἐπέκτασις τοιούτου μέτρου θὰ ἤρκει βεβαίως ν' ἀσφαλίσῃ ὑπὲρ τοῦ καθιδρύματος τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς κοινωνίας.

Δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ παράσχῃ τις πληρεστέρας καὶ μᾶλλον σαφεῖς περὶ τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ* πληροφορίας. Τὰ πάντα ἤδη εἰσὶν ἐν τῷ συνίστασθαι, ἀλλ' οὐδὲν συνέστη ἔτι οὕτω ἀναλλοιώτως, ὥστε νὰ μὴ ὑπάκειται εἰς πιθανὰς μεταβολάς. Μετὰ παρέλευσιν ὀλίγων μηνῶν, ἐνιαυτοῦ ἴσως, ὅταν ἡ χρῆσις καὶ ἡ πεῖρα παρουσιάσῃ τὰ διδάγματά της θὰ κανονισθῇ τότε βασιμώτερον πᾶσα συναφὴς λεπτομέρεια εἰς τοὺς ποικίλους τοῦ καταστήματος σκοποὺς ἀναγομένη. Ἀρχεσθῶμεν ἤδη εἰς τὴν ἀρχὴν τὴν οὕτω εὐοιώνως ἀνατείλασαν. Τοῦ προσωπικοῦ τοῦ καταστήματος προΐσταται ἡ δεσποινὶς Ἑλένη Μητσάκη παρακολουθήσασα ἐν ταῖς εὐρωπαϊκοῖς τοῦ εἴδους τούτου καθιδρύμασιν ἅπασας τὰς προόδους τῆς τελειοποιηθείσης νοσηλευτικῆς τέχνης καὶ ἀναδεχθεῖσα πάνυ εὐμενῶς νὰ χειραγωγήσῃ καὶ παρ' ἡμῖν τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἀσύλου. Κατὰ τὴν ἐν τῷ καταστήματι ἐπίσκεψίν μου ηὐτύχησα νὰ λάβω προσωπικῶς πεῖραν τῆς ἄκρας εὐγενείας καὶ ἀγαθότητος τῆς κ. διευθυντρίας, ἐκ δὲ τῆς κοινῆς φήμης νὰ πληροφορηθῶ τὰ πολλὰ προσόντα, ὁ σπάνιος συνδιασμὸς τῶν ὁποίων ἀναδεικνύει τὴν δεσποινίδα Μητσάκη πεφωτισμένην συνεργάτιν ἐν τῷ ἀνα-

ληφθέντι ἔργῳ. Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τῷ νοσοκομείῳ νοσηλευομένων ἤδη δὲν εἶνε μέγας· τὸ κτίριον, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ ὁποίου ἐδαπανήθησαν 483,000 δραχμαί, καὶ ἡ κινητὴ τοῦ ὁποίου περιουσία ὑπολογίζεται σήμερον εἰς 180,000, δὲν διεσκευάσθη ἔτι ἐντελῶς· μετὰ τὴν πλήρη αὐτοῦ ἀποπεράτωσιν καὶ συσκευὴν ὁ ἀριθμὸς τῶν κλινῶν αὐξηθήσεται εἰς 100. Δὲν πρέπει νὰ παραλείψω καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διευθυνόντων τὰς αἰθούσας τῆς κλινικῆς καὶ τῆς χειρουργικῆς τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ*· τῆς πρώτης προΐσταται ὁ ἀείποτε πρόθυμος ἰατρός κ. Ν. Γ. Μακκᾶς, τῆς δὲ δευτέρας ὁ ἔγκριτος ὀφθαλμολόγος καὶ χειρουργὸς κ. Ἰούλιος Γαλβάνης, τὰς ἀφιλοκερδεῖς καὶ διακεκριμένας ὑπηρεσίας τοῦ ὁποίου πολλάκις ἔλαβεν ἀφορμὴν νὰ ἐκτιμήσῃ ἡ κοινωνία τῶν Ἀθηνῶν.

Πρέπει νὰ λαλήσω τελευταῖον καὶ περὶ προσώπων, ἅτινα εἶχον καθῆκον ἴσως πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ μνημονεύσω· τῶν κυριῶν δηλον ὅτι αἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ διοικητικὸν τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ* συμβούλιον. Γνωρίζω ὁπόσον εἶνε μετριόφρων ἡ ἀληθὴς εὐγένεια τῆς ψυχῆς, ἡ ἀδιαλείπτως πρόθυμος νὰ συντρέχῃ πᾶν ἔργον σκοποῦν νὰ στειρεύσῃ καὶ κατά τι τὴν ἄφθονον τῆς ἀνθρωπίνου δυστυχίας πηγήν. Ἐκ φόβου μήτοι ταράξω σεμνὰς μετριοφροσύνας, ἀποφεύγω νὰ μνημονεύσω τῶν ὀνομάτων τῶν κυριῶν, δὲν δύναμαι ὅμως νὰ μὴ ἐκδηλώσω τὸν θαυμασμόν καὶ τὸν σεβασμόν μου· τοιαύτη ἀπαίτησις τυχὸν διατυπουμένη θὰ ἦτον ἴσως ἀξίωσις ὑπερβολικὴ εἰς ἣν ἐδικαιοῦτό τις νὰ ἀπειθήσῃ. Ἀφοῦ ἤγειραν οἰκοδόμημα ἐξαιρέτως εὐαγγελικόν, ἐξακολουθοῦσιν ἐνισχύουσαι αὐτὸ καὶ διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν παρουσίας περιφρονοῦσαι τοῦ χειμῶνος τὰ ψύχη, καὶ τοῦ θερινοῦ ἡλίου τὰς ἀκτῖνας. Μετ' ἐκπλήξεως εἶδον πολλάκις κυρίας ἀποτελούσας μέρος τοῦ Διοικητικοῦ τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ* Συμβουλίου, διανυούσας πεζῇ τὸν μακρὸν πρὸς τὸ ἄσυλον δρόμον ὅπως ἐφορεύσωσιν εἰς τὴν ἀκριβεστέραν ἐκτέλεσιν τῆς καθημερινῆς ὑπηρεσίας· τινὲς τῶν κυριῶν τούτων δύνανται νὰ σκορπίσωσιν ἀφθόνως τὸν χρυσόν, διανύουσιν ὅμως πεζῇ τὸ διάστημα λαμπρότατον παρέχουσαι παράδειγμα, καὶ ἀναδεικνύουσαι τὸν εὐγενῆ τοῦ αἰσθήματος πλοῦτον κατὰ πολὺ ὑπέρτερον τοῦ πλούτου τοῦ βαλαντίου. Διὰ τοῦ ἔργου ὅπερ ἐπεχείρησαν καὶ οὕτω ταχέως ἐπεράτωσαν, αἱ κυρίαι, ἐνῷ ἐξύψωσαν ἀφ' ἑνὸς τὴν γυναικείαν πρωτοβουλίαν καθεύδουσαν ἂν μὴ καὶ ἀγνοουμένην ἐν τῇ νεαρᾷ ἡμῶν κοινωνίᾳ, ἐπιστοποίησαν περιτράνως ἀφ' ἑτέρου τὰς εὐγενεῖς ῥοπὰς τῆς γυναικείας καρδίας ἐπιτηδείας πάντοτε νὰ μετριάζῃ τὰς θλίψεις καὶ τὰς ὀδύνας τῆς ἀνθρωπότητος. Τὸ ἔργον ὅπερ ἐτιμήθη διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ*, δύναται νὰ θεωρηθῇ βοτάνη πολύχυμος καὶ εὐεργετική, τὰ φύλλα τῆς ὁποίας θεραπεύουσι τοὺς πόνους τοῦ σώματος, ἐνῷ τὰ ἄνθη ἡραύνουσι τοὺς πόνους τῆς ψυχῆς. Ἡ ταπεινὴ φωνὴ τῆς εὐγνωμοσύνης ἣν βάλλει ὁ νοσηλευόμενος τραυματίας καὶ ὁ ἀσθενὴς θὰ κρίνεται ἐφ' ἑξῆς, ὡς ἐλπίζομεν, ἐπαρκὴς ἀμοιβὴ ὑπὲρ ἐκείνων οἵτινες ἐμόχθησαν διὰ τὸ ἔργον. Ὁ δυστυχὴς καὶ ἀλγῶν κατάκοιτος δὲν ἔχει ἄλλο τι νὰ προσφέρῃ· ἀλλὰ καὶ ἡ εὐγνώμων αὐτοῦ φωνὴ βεβαίως ἱκανοποιεῖ τὰς εὐγενεῖς ψυχάς.

Σπυρίδων Παγανέλης.

ΝΥΜΦΗ ΠΛΟΥΣΙΑ

(Διήγημα. Κατὰ τὸ γαλλικὸν τοῦ P. Mercieux.)

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Γ'.

Τρεῖς μῆνες παρῆλθον ἀφ' ἧς ἀνεχώρησεν ὁ Ἀλαΐν.

Ἡ κ. Δεσκλοβὲλ κάθηται ἐν τῇ μικρᾷ της αἰθούσῃ καὶ βλέπει ἀνήσυχος τὸ ἐκκρεμές, δεικνύον τὴν ὥραν τῆς ἀναμενομένης ἐπιστροφῆς.

Αἴφνης ἅμαξα ἵσταται πρὸ τῆς θύρας· «Αὐτὸς εἶνε!» ἀναφωνεῖ ἐκείνη, κ' εὐκίνητος ὡς ἂν ἦτο εἰκοσαέτις, τρέχει εἰς τὸν προθάλαμον. Μετὰ δύο λεπτὰ περιπτύσσεται τὸν υἱόν της.

— Πῶς χαίρω, ἀγαπητή μου μῆτερ, ὅτι σ' ἐπανευρίσκω ὑγιῆ, ὅπως σ' ἔβλεπα ἐκεῖ κάτω, ὅταν ἔκλεια κουρασμένος τοὺς ὀφθαλμούς μου κ' ἔζων μὲ τὰς ἀναμνήσεις μου.

— Μ' ἐστερήθης λοιπὸν ἀληθῶς, ἀγαπητέ μου υἱέ; Ἀπὸ τὰς ἐπιστολάς σου ἐφαίνεσο τόσον ἀσχολημένος, ὥστε ὑπέθετα ὅτι ὀλίγος θὰ σοῦ ἐπερίσσευε καιρὸς νὰ μὲ συλλογίζεσαι.

— Ἡ ἀλήθεια εἶνε ὅτι εἰργάσθην φοβερά· εὐτυχῶς μ' ἀντήμειψεν ἡ ἐπιτυχία κ' ἐπανέρχομαι πολὺ εὐχαριστημένος. Ἠξεύρεις, καλή μου, ὅτι δὲν εἴμεθα πλέον πτωχοί; Ὁ κ. Δαρλεμὼν τόσον εὐχαριστήθη ἀπὸ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποστολῆς μου, ὥστε μοῦ δίδει μερίδα εἰς τὴν ἐπιχείρησιν τὴν ὁποίαν τόσον καλὰ διεπραγματεύθην. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὰ εἰσοδήματά μας διπλασιάζονται αὐτὸ τὸ ἔτος. Εἰς τοῦ κ. Δαρλεμὼν εἶνε ὅλοι καλά;

— Ἐξαίρετα.

— Δὲν ἠξεύρω διατί, ἐφανταζόμην ἐσχάτως, ὅτι ἡ δεσποινὶς Δαρλεμὼν ἦτο ἀσθενής.

— Εἶνε λαμπρὰ εἰς τὴν ὑγείαν της. Πόθεν σοῦ ἐφάνη;

— Εἰς τὰς πρώτας σου ἐπιστολὰς μοῦ ὠμίλεις συχνὰ περὶ αὐτῆς· ἔπειτα ἔπαυσες. Τί συνέβη;

— Τίποτε ἔκτακτον. Ἐβλεπόμεθα ὀλιγώτερον. Ἡ Μαρκέλλα εἶχε περισσοτέρας ἀσχολίας, καί...

— Κάτι μοῦ κρύπτεις· ἄλλος θὰ εἶνε ὁ λόγος.

— Ἀληθῶς· ἄλλος εἶνε ὁ λόγος, καὶ λόγος σοβαρός. Δὲν σοῦ τὸν ἔγραψα, διὰ νὰ μὴ σὲ λυπήσω.

— Δι' ὄνομα Θεοῦ, μητέρα, τί τρέχει;

— Ἡ Μαρκέλλα νυμφεύεται.

— Ἄ!

Καὶ ὁ Ἀλαὶν ἀνεπήδησεν ὄρθιος.

— Ποῖον;

— Τὸν κ. Μαρτινιόν, πλούσιον κτηματίαν τοῦ Βερρί.

— Τὸν ἀγαπᾷ;

— Δὲν ἠξεύρω. Σχεδὸν δὲν εἶδα τὴν Μαρκέλλαν, ἀφ' ὅτου ἀπεφασίσθη ὁ γάμος της. Σήμερον ἀνεχώρησε διὰ τὸ Κερμὰς μὲ τὴν δεσποινίδα Λώμβεϋ. Ὁ πατήρ της θὰ μεταβῇ ἐκεῖ ἐντὸς ὀλίγου μὲ τὸν μνηστῆρά της. Οἱ γάμοι της θὰ γείνουν ἐκεῖ.

— Εἰς τὸ Κερμάς;

— Εἶνε θέλησις τῆς Μαρκέλλας. Θὰ ἐπισκευάσῃ καὶ θὰ εὐτρεπίσῃ ἐξ ὑπαρχῆς τὸν πύργον.

Ὁ Ἀλαὶν ἐκάθισε πάλιν, ἡ δὲ μήτηρ του τὸν ἔβλεπε συγκεκινημένη καὶ σεβομένη τὴν σιωπήν του. Μετά τινα λεπτά, βλέπουσα αὐτὸν ἀκίνητον πάντοτε καὶ περιεσκεμμένον, τὸν ἐκάλεσε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Ἐκεῖνος ἐσκίρτησε καὶ ἀνηγέρθη πάλιν.

— Συγγνώμην, ἀγαπητή μου μῆτερ, ὅτι σοῦ ταράττω τὴν χαρὰν τῆς ἐπιστροφῆς μου. Ἀλλ' ἦτο τόσον αἰφνιδία ἡ εἴδησις τὴν ὁποίαν μοῦ εἶπες! Διατί νὰ μὴ μοῦ τὴν γράψῃς; Θὰ ἐπανηρχόμην παρηγορημένος ὁπωσδήποτε. Ἀλλὰ μὴν ἀνησυχῇς· ἠξεύρεις πόσην ἔχω δύναμιν ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ μου, καί . . . .

— Πτωχό μου παιδί! δὲν ἠπατήθην λοιπόν! Καὶ ὅμως πρὸ ἑνὸς ἤδη μηνὸς ἐνθυμοῦμαι τί μὲ εἶπες κατὰ τὴν τελευταίαν μας συνομιλίαν, καὶ προσπαθῶ νὰ πεισθῶ ὅτι δὲν ἀγαπᾷς τὴν Μαρκέλλαν.

— Μὴν ὑποθέσῃς, ὅτι δὲν ἤμην εἰλικρινὴς τὴν ἑσπέραν ἐκείνην. Ὄχι! ἔκρυπτα καὶ πρὸς τὸν ἑαυτόν μου τὴν ἀλήθειαν· τόσον ἐντρεπόμην διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου, καὶ ἀνεχώρησα εἰλικρινῶς πεπεισμένος ὅτι ἡ ἀπουσία θὰ μ' ἐθεράπευε. Πόσον ἐπλανώμην! Ὅτε ἔπαυσα νὰ τὴν βλέπω, τότε ἐννόησα πόσον εἶχε καταλάβει ὅλους μου τοὺς διαλογισμούς, καὶ μόλις εἶχα τὴν θέλησιν νὰ ἀσχολοῦμαι περὶ ὑποθέσεων, ἀναλογιζόμενος ὅτι καθῆκον εἶχα νὰ δικαιώσω τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ κ. Δαρλεμών. Ὅτε τέλος ἐπέτυχαν αἱ διαπραγματεύσεις μου, ἔγεινα ἐκτὸς ἑαυτοῦ ἐκ τῆς χαρᾶς, σκεπτόμενος, ὄχι ὅτι ηὐξάνον τοιουτοτρόπως τὴν εὐημερίαν σου — συγγνώμην, μῆτέρ μου! — ἀλλ' ὅτι ἠλαττοῦτο ἡ μεταξύ ἐμοῦ καὶ τῆς Μαρκέλλας χρηματικὴ ἀπόστασις. Δυστυχῶς ἡ πλάνη μου ὑπῆρξε βραχυχρόνιος, καὶ μία σου λέξις τὴν διέλυσεν ἐντελῶς. Ἔρχεσαι, μήτερ, νὰ φύγωμεν ἀπὸ τοὺς Παρισίους, νὰ ὑπάγωμεν καὶ οἱ δύο μακράν, πολὺ μακράν, καὶ νὰ προσπαθήσωμεν νὰ λησμονήσωμεν;

— Ὅ,τι θέλεις, υἱέ μου! ἡ λύπη σου μὲ τήκει καὶ εἶμαι πρόθυμος νὰ κάμω τὸ πᾶν διὰ νὰ τὴν ἀνακουφίσω. Ἀλλὰ σὲ ἐξορκίζω, μὴ βιάζεσαι. Σκέψου, ὅτι κανεὶς ἄλλος δὲν πρέπει νὰ ὑποπτεύσῃ τὸ μυστικόν σου. Ὁ κ. Δαρλεμών. . . . .

— Μὴ φοβῆσαι, μητέρα, δὲν θὰ προδοθῶ ἐνώπιόν του. Ἀλλὰ θὰ ἀναγνωρίσῃ, ὅτι καὶ εἰς Μαδρίτην ἠμπορῶ νὰ τοῦ εἶμαι χρήσιμος ὅσον καὶ εἰς Παρισίους. Ἐκεῖ τοὐλάχιστον θὰ εὔχωμαι ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τῆς Μαρκέλλας, ἀλλὰ δὲν θὰ ἔχω ἐνώπιόν μου θέαμα πολὺ σκληρὸν δι' ἐμέ.

Ὁ Ἀλαὶν παρέστη ἀτάραχος εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ τραπεζίτου. Ἀφοῦ δ' ἐξέθηκεν εἰς αὐτὸν λεπτομερῶς τὰ περὶ τῆς ἀποστολῆς του, τὸν συνεχάρη φιλικώτατα διὰ τὸν γάμον τῆς Μαρκέλλας, χωρὶς ἐπ' ἐλάχιστον νὰ μαρτυρήσῃ τὰ ἀληθῆ του αἰσθήματα.

— Ναί, ἀπήντησεν ὁ πατήρ· νυμφεύεται κατὰ τὴν θέλησίν της, καὶ δὲν ἠξεύρω, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν εἶμαι εὐχαριστημένος. Ἀφοῦ ἠρνήθη τόσους γαμβρούς, οἱ ὁποῖοι μοῦ ἐφαίνοντο καλλίτεροι, ἀπεφάσισεν ἔξαφνα, χωρὶς νὰ ἐννοήσῃ τις πῶς. Ἐγὼ δὲν εἶχα καμμίαν σπουδαίαν ἔνστασιν, καὶ συγκατένευσα. Πολὺ ἐπεθύμουν νὰ ἔχω τὴν γνώμην σας περὶ τοῦ μέλλοντος γαμβροῦ μου· ἀλλὰ δυστυχῶς λείπει αὐτὴν τὴν στιγμήν. (Ὁ Ἀλαὶν ἀνέπνευσε.) Εἶχεν ἀνάγκην νὰ μεταβῇ δι' ὀλίγας ἡμέρας εἰς τὸ Βερρί. Διὰ αὐτὸ δὲ καὶ ἀπεφάσισεν ἡ Μαρκέλλα ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Κερμάς, ὅπου τῆς ἔδωκα πληρεξουσιότητα νὰ φροντίσῃ διὰ τὰς ἑτοιμασίας. Θὰ σᾶς ἔχωμεν, ἐννοεῖται, εἰς τὸν γάμον;

Ὁ Ἀλαὶν ἐμειδίασε συγκεχυμένα τινὰ καὶ ἀκατανόητα, καὶ ἐξῆλθε.

Πυγμόμενος καὶ μόλις κατορθῶν ν' ἀναπνέῃ διέδραμε ταχέως τοὺς Παρισίους, πρὶν ἢ ἐπιστρέψῃ πρὸς τὴν μητέρα του. Ὅτε δ' ἐπανῆλθεν οἰκαδε, ἡ κ. Δεσκλοβὲλ τῷ ἔδειξε τὸ ἑπόμενον τηλεγράφημα.

« Δυσπούμαι ὅτι ἀνεχώρησα χωρὶς νὰ σᾶς ἀσπα-
» σθῶ. Σᾶς περιμένω μετὰ μίαν ἑβδομάδα εἰς
» Κερμὰς μετὰ τοῦ κ. Ἀλαίν. Σᾶς ἀσπάζομαι
» τρυφερῶς.

» *Μαρκέλλα.* »

— Ἀδύνατον, ἐφώνησεν ὁ Ἀλαίν. Νὰ ἐπανέλθω εἰς Κερμάς, καὶ μάλιστα διὰ τὸν γάμον της! Ὑπερβαίνει τὰς δυνάμεις μου, . . καὶ τὰς δυνάμεις σου, ὑποθέτω, ἀγαπητή μου μῆτερ;

— Δυστυχῶς ὅμως, υἱέ μου, εἶμαι ἠναγκασμένη.

— Διατί;

— Ὅταν ἡ Μαρκέλλα μοῦ ἀνήγγειλε τὴν ἀπόφασίν της, πρῶτός της λόγος ἦτο, νὰ τῆς παραστηθῶ. Ἐννοεῖς, ὅτι κατ' ἀρχὰς ἠρνήθην, ἀλλ' ἐπέμεινε τόσον, ὥστε ἐνέδωκα. Μὲ κατηγορεῖς δι' αὐτό; κακὰ ἔκαμα;

— Ὄχι, μητέρα· καλὰ ἔκαμες. Ἀλλὰ λυποῦμαι τώρα ἀκόμη περισσότερον, ὅτι δὲν μου ἔγραψες τί συνέβαινεν ἐδῶ. Θὰ μοῦ ἦτο τόσον εὔκολον νὰ παρατείνω τὴν διαμονήν μου ἐκεῖ κάτω. Τώρα τί νὰ κάμω;

— Διὰ σέ, υἱέ μου, δὲν ὑπεσχέθην τίποτε, διότι δὲν ἤξευρα πότε θὰ ἐπέστρεφες. Ἀλλὰ σοῦ τὸ ἐπαναλαμβάνω καὶ πάλιν, σκέψου πρὶν ἀποφασίσῃς. Ἂν δὲν μὲ συνοδεύσῃς, δὲν θὰ γεννήσῃ ἀρά γε ὑπονοίας ἡ ἀπουσία σου, καὶ δὲν θὰ παρεξηγηθῇ ὡς ἀχαριστία πρὸς φίλους εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλομεν τόσα;

— Ἄφησέ με μίαν ὥραν νὰ σκεφθῶ, καὶ θὰ ἔλθω νὰ σοῦ δώσω τὴν ἀπάντησίν μου.

Τὴν ὥραν αὐτὴν διήγαγεν ὁ Ἀλαὶν ἐν φοβερᾷ ἀγωνίᾳ. Δὲν ἐννόει πῶς καὶ διατί ἡ ἄβρα τῆς μητρός του στοργὴ δὲν ἐμερίμνησε νὰ τὸν ἀπαλλάξῃ τοῦ μαρτυρίου ἐκείνου. Προσεπάθησε νὰ εὕρῃ πρόφασιν, ὅπως μὴ μεταβῇ εἰς Βρετάνην. Ἀλλ' οὐδεμίαν εὗρεν εὔλογον. Ἀπέμενεν ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν ἀδιαθεσία. Ἀλλὰ θὰ ἐπιστεύετο; Δὲν θὰ ὑπεδείκνυε μᾶλλον πεῖσμα κρυπτόμενον καὶ μνησικακίαν; Καὶ κατὰ τίνος; Κατὰ τῆς Μαρκέλλας, ἣν εἰς οὐδὲν εἶχε νὰ μεμφθῇ, ἥτις προσηνέχθη πάντοτε πρὸς αὐτὸν εὐγενέστατα καὶ φιλικώτατα, καὶ ἥτις θὰ ἐπειράχθη βεβαίως διὰ τὴν τόσην πρὸς αὐτὴν ψυχράντητά του. Ὁ μόνος ἔνοχος εἶνε αὐτὸς καὶ μόνος. Αὐτὸς φέρει τὴν εὐθύνην τῆς δυστυχίας του. Τὴν ἠθέλησε καὶ πρέπει νὰ τὴν ὑποστῇ.

Ἔστω λοιπόν, διελογίσθη. Θὰ ἐκτελέσῃ μέχρι τέλους ὅ,τι ὀρθῶς ἢ μή, ὑπέλαβεν ἀρχήθεν ὡς καθῆκόν του, καὶ θὰ ὑπομείνῃ πάσας αὐτοῦ τὰς βασάνους. Ἴσως, ἀφοῦ σπαράξῃ ἐντελῶς τὴν καρδίαν του, δὲν θὰ ὑποφέρῃ πλέον. Ἀφοῦ παραστῇ εἰς τοὺς γάμους τῆς Μαρκέλλας θ' ἀποθάνῃ βεβαίως ὁ ἔρως του. Τότε ἀποφασίζει πλέον μετὰ τῆς μητρός του ἂν θὰ μείνῃ εἰς Παρισίους ἢ ἂν θὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἱσπανίαν.

Μετὰ τὴν ἀνδρικὴν ταύτην ἀπόφασιν, ὁ Ἀλαὶν ἠσθάνθη ἑαυτὸν ἠρεμώτερον· προσελθὼν δὲ εἰς τὴν μητέρα του, τῇ εἶπε:

— Θὰ ἔλθω μαζύ σου εἰς τὸ Κερμάς. Ἂς μὴ κάμωμεν πλέον λόγον περὶ τοῦ πράγματος. Εἰδοποίησέ με μόνον τὴν παραμονὴν τῆς ἀναχωρήσεως.

ΙΑ'.

Ἡμέραν τινὰ ὁ κ. Δαρλεμών, ἀφοῦ ἐγευμάτισεν εἰς τὴν κ. Δεσκλοβέλ, εἶπεν εἰς τοὺς ξένους του.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν καλήν σας φιλοξενίαν, ἀγαπητοί μου φίλοι· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος δὲν θὰ σᾶς βαρύνω περισσότερον. Αὔριον τὸ ἑσπέρας ἀναχωρῶ, καὶ ἐλπίζω ὅτι συντόμως θὰ μὲ παρακολουθήσετε.

— Θ' ἀναχωρήσωμεν μετὰ δύο ἡμέρας, ἀπεκρίθη ἡ κ. Δεσκοβέλ.

Ὁ Ἀλαὶν ἔμαθεν οὕτως, ὅτι ἡ ἀπαισία στιγμὴ εἶχε φθάσει. Παρετήρησε δ' εὐχαριστως, ὅτι

ἡ εἴδησις αὐτὴ ἐλαφρόν τινα παλμὸν τῷ ἐπροξένησε μόνον. Ἀποφασίσας ἤδη νὰ μεταβῇ εἰς Βρετάνην, ἀνέμενε καθ' ἑκάστην τὴν ὥραν τῆς ἀναχωρήσεως καὶ προσεπάθει πάσῃ δυνάμει νὰ σκληραγωγήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ πρὸς τὰς βιαίας συγκινήσεις ἃς ἔμελλε νὰ ὑποστῇ. Ἤλπιζε δὲ ὅτι, ἀναπλάττων διὰ τῆς φαντασίας του ὅ,τι προσεχῶς ἤθελεν ἰδεῖ, εἶχε βαθμηδὸν περιέλθει εἰς ἱκανὴν ἀναισθησίαν, ὥστε νὰ μὴ τρέμῃ μηδὲ νὰ φοβῆται πλέον.

Ἐν τῷ σιδηροδρόμῳ, βυθισθεὶς ἐπί τινας ὥρας εἰς νάρκην, μετέχουσαν ὕπνου συνάμα καὶ ἐγρηγόρσεως, εἶδε παράδοξον ὀπτασίαν. Τῷ ἐφάνη ὅτι ἐχωρίσθη εἰς δύο διαφόρους ἀνθρώπους. Αὐτὸς μὲν ὁ ἴδιος, ὁ Ἀλαὶν ἢ μᾶλλον τὸ σῶμά του, ἡ μηχανή του, τὸ περικάλυμμά του, ἐκάθητο ἐν τῇ σιδηροδρομικῇ ἁμάξῃ, πλησίον τῆς μητρός του. Ἀλλ' ἡ ψυχή του ἔλειπε. Ποῦ εἶχεν ἀρά γε καταφύγει, ἄπελπις καὶ καταπεπονημένη; Ὁ Ἀλαὶν τὸ ἠγνόει· ἀλλὰ μεγάλην ἠσθάνετο χαράν, ἐννοῶν ὅτι εἶχε μεταβληθῇ εἰς εἰδός τι αὐτομάτου. Τί εὐτυχία, νὰ μὴ αἰσθάνεται, μηδὲ νὰ ὑποφέρῃ πλέον! Ὁ μόνος του φόβος ἦτο, μὴ ἐπανέλθῃ αἴφνης ἡ φυγὰς ἐκείνη ψυχή του, ἐπαναφέρουσα λύπην καὶ ἀπογοήτευσιν.

Αἴφνης εὑρέθη ὑπὸ γνωστὴν δενδροστοιχίαν τοῦ Κερμάς, ἐξηπλωμένος ἐπὶ μικροῦ βρυοσκεποῦς ὄχθου, ὅπου συχνάκις, μετὰ τὰς μακρὰς αὐτοῦ ἐκδρομὰς ἀνὰ τοὺς ἀγρούς, εἶχεν ἀναπαυθῇ εὐαρέστως ῥεμβάζων. Ἐθεώρει εὐχαρίστως τὴν θελκτικὴν ἐκείνην γωνίαν καὶ διελογίζετο: « Διατί ἐφοβούμην μὴ ὑποφέρω, ἂν ἐπέστρεφον ἐδῶ; Δόξα τῷ Θεῷ, ἀπεχαιρέτισα τὴν δύσθυμον ἐκείνην ψυχήν μου, ἥτις, ἀφ' ὅτου ὑπεδουλώθη εἰς ἄλλην, μόνον βασάνους μοῦ ἐπροξένει ».

Αἴφνης ἤκουσε φωνήν, ἀσθενῆ ὡς πνοήν, ψιθυρίζουσαν εἰς τὸ οὖς του: « Μὴ χαίρεις διὰ τὴν ἀπουσίαν μου, ἀχάριστε, ὅστις ἐλησμόνησες δι' ὀλίγας λύπας πόσας ἀπολαύσεις μοῦ ὀφείλεις. Δὲν αἰσθάνεσαι, ὅτι, ἀφ' ὅτου σ' ἐγκατέλειψα, ἔχασες τὸ καλλίτερον μέρος τῆς ὑπάρξεώς σου; Πῶς; εἶνε λοιπὸν εὐτυχία ἡ ἀπάθεια ἣν ἐπιθυμεῖς, ἡ ἀδυναμία τοῦ νὰ αἰσθάνεταί τις τ' ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ τῆς ζωῆς; Ἄν, διὰ νὰ μὴν ὑποφέρῃ τις, πρέπει νὰ παύσῃ ν' ἀγαπᾷ, ὁ θάνατος εἶνε πολὺ προτιμότερος τοιαύτης ζωῆς. Συλλογίσου τὴν Μαρκέλλαν. » — « Ὄχι, σιώπα, δὲν θέλω πλέον ν' ἀκούσω τὸ ὄνομά της. » Ἀλλ' ἡ φωνὴ τὸ ἐπανελάμβανε, καὶ πανταχόθεν, δένδρα, πτηνά, ἄνθη κατεσπαρμένα ἐν τῇ χλόῃ, ὁ ἄνεμος αὐτός, ὁ οὐρανός, καὶ ἡ μεγάλη μακρυνὴ βοὴ τῆς θαλάσσης, πᾶσα δύναμις καὶ πᾶσα γοητεία τῆς φύσεως συναπετέλεσαν ψίθυρον παρατεταμένον, ἐν ᾧ καὶ πάλιν ἠκούετο τὸ γλυκὺ ὄνομα τῆς Μαρκέλλας.

— Ὄχι, δὲν θέλω, ἀφῆτέ με! ἀνεφώνησεν ὁ ταλαίπωρος Ἀλαίν, κ' ἔφερε τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰ ὦτά του.

— Τί ἔχεις, παιδί μου; εἶπε τότε ἡ μήτηρ του, ἥτις ἀπό τινων ἤδη στιγμῶν ἐδίσταζε νὰ διακόψῃ τὸν τεταραγμένον του ὕπνον.

— Τίποτε, μητέρα. Ἓν κακὸν ὄνειρον. Ποῦ εἴμεθα;

— Φθάνομεν εἰς τὰς Ῥέννας.

Ὁ Ἀλαὶν ἐστέναξε βαθέως. Τὸ κατηραμένον ἐκεῖνο ὄνειρον εἶχε ταράξει τὴν γαλήνην, ἣν ἐνόμιζεν ὅτι εἶχεν ἀνακτήσει. Ἀντέστη ὅμως κατὰ τῆς συγκινήσεως, ἥτις τὸν ἔπνιγε, καὶ ἤρχισε διηγούμενος εἰς τὴν μητέρα του ἐπεισόδιόν τι τῆς εἰς τὴν Ἱσπανίαν ὁδοιπορίας του.

Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ὅτε ἡ ἅμαξα, ἣν ὁ κ. Δαρλεμὼν εἶχε στείλει εἰς προϋπάντησίν των, ἐτράπη ἀπὸ τοῦ Κογκαρνὼ πρὸς τὸ Κερμάς, ἡ καρδία του ἠρξατο πάλιν ἀτάκτως πάλλουσα, καὶ μετ' ἀνησυχίας διενοεῖτο ἂν θὰ κατώρθου νὰ φανῇ ἥρεμος. Ὅτε δὲ ἔφθασαν εἰς τὸ τέρμα, ἠρώτησε τὴν μητέρα του, ἂν δὲν ἤθελε νὰ καταβῇ τῆς ἁμάξης. Ἡ κεφαλή του ἔκαιε, κ' ἐφρόνει ὅτι μικρά τις κίνησις θὰ τὸν ἡσύχαζε καὶ θὰ ἐπανέφερε τὸ αἷμά του εἰς τακτικὴν κυκλοφορίαν. Ἐπὶ τῆς παρόδου, ἥτις ἔφερεν εἰς τὸν πύργον, ἀπήντησαν τοὺς παλαιούς των αὐλίτας· καὶ ὑπηρέτας οἵτινες πάντες εἶχον διατηρηθῇ. Ἡ δεσποινὶς Μαρκέλλα εἶχεν ἀναγγείλει εἰς αὐτούς, ὅτι ἡ κυρία ἤρχετο μὲ τὸν κύριον Ἀλαίν, καὶ ἤρχοντο νὰ τοὺς εὐχηθοῦν τὸ *καλῶς ὡρίσατε*. Ἡ πιστὴ μνήμη τῶν καλῶν ἐκείνων ἀνθρώπων συνεκίνησε βαθέως τὸν Ἀλαίν. Ἠσθάνθη συγκίνησίν τινα ἠρεμωτέραν ἀντικαλιστῶσαν τὴν νευρικήν του ταραχήν, καὶ ὅτε, φθὰς ἐνώπιον τοῦ πύργου, διέκρινε τὴν Μαρκέλλαν, ἥτις, στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ πατρός της, ἤρχετο εἰς ὑπάντησίν των, ἔδρασε τὴν χεῖρα ἣν ἔτεινε πρὸς αὐτὸν ἡ νεᾶνις καὶ τὴν ἔσφιγξε μετ' ἀπείρου περιπαθείας. Ἐλησμόνησεν ἐπὶ τινας στιγμὰς τὰ πάντα, καὶ μετ' ἀμερίστου χαρᾶς ἐπανεῖδεν ἐκείνην, ἥτις, ὅσον καὶ ἂν αὐτὸς ἐπάλαιεν, εἶχε καταστῇ τὸ ἀντικείμενον παντός του διαλογισμοῦ.

Ἀλλὰ ταχέως ἀνένηψε καὶ ἀνεζήτησε πέριξ τὸ τρίτον πρόσωπον, ὅπερ εἶχε παρασκευασθῇ ν' ἀντιμετωπίσῃ ἀτάραχος. Δὲν τὸ εἶδεν ὅμως. Ἡ Μαρκέλλα ἐνηγκαλίζετο τὴν κ. Δεσκλοβὲλ, ἦσαν δὲ καὶ αἱ δύο λίαν συγκεκινημέναι, καὶ δάκρυα ἔβρεχον τὰς παρειάς των.

Ὁ Δαρλεμὼν παρέσυρε τὸν Ἀλαὶν μέχρι τοῦ σταύλου ὅπου εἶχε νὰ δώσῃ διαταγάς τινας. Ὅτε δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πρόδομον τῆς οἰκίας, ὁ Ἀλαὶν ἀνεσκίρτησε, βλέπων τὴν Μαρκέλλαν συμπλέκουσαν ἄνθη, ὁποίαν εἶχεν ἰδεῖ αὐτὴν τὸ πρῶτον καὶ διαρκῶς ἔκτοτε τὴν ἀνέπλαττεν ἡ φαντασία του.

— Βλέπετε, κ. Ἀλαίν, ἀνθοπῶλις πάντοτε! Ἐλᾶτε, κύριοι, ἐλᾶτε νὰ σᾶς στολίσω, καὶ γρήγορα εἰς τὸ πρόγευμα.

Ἡ δεσποινὶς Λώμβεϋ ἦτο μόνη εἰς τὸ ἑστιατόριον. Πῶς λοιπόν; ὁ κ. Μαρτινιὸν δὲν εἶχε φθάσει ἀκόμη; Ὁ Ἀλαὶν δὲν ἐτόλμησε νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομά του, οὐδεὶς δὲ περὶ τῆς ἀπουσίας του ἐγένετο λόγος, καὶ ἡ ὁμιλία ὑπῆρξε σχεδὸν εὔθυμος. Οἱ ξένοι ὡδηγήθησαν εἰς τὰ καταλύματά των ἐκεῖνα ὅπου πάντοτε εἶχον κατοικήσει, καὶ ἄτινα οὐδόλως εἶχον μεταβληθῇ. Τὰ εἰς Παρισίους μετακομισθέντα ἔπιπλα εἶχον ἀντικατασταθῇ ὑπ' ἄλλων ὁμοίων, ἐφαίνετο δὲ πρόδηλον ὅτι εὐλαβής τις μέριμνα εἶχεν ὑπαγορεύσει τοιαύτην διακόσμησιν.

Ἀφοῦ ἐπὶ μίαν σχεδὸν ὥραν ἔμεινεν ὁ Ἀλαὶν σκεπτόμενος ἐν τῷ δωματίῳ του, κατέβη εἰς τὸ εὐρὺ ἄνδηρον, ὅπερ περιέβαλλε τὸν πύργον. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦτο ἱκανῶς ψυχρά, ἀλλ' ἐμετρίαζον τὸ ψῦχος αἱ θερμαὶ ἠδὴ ἀκτῖνες τοῦ ἑαρινοῦ ἡλίου. Τὰ ὑψηλὰ δάση ἐχρωματίζοντο πράσινα ἀπὸ τῆς νεαρᾶς βλαστήσεως, ἥτις ἀπετέλει φαιδρὰν ἀντίθεσιν πρὸς τὰ συρόμενα κάτωθεν ξηρὰ φύλλα,—ἔσχατον λείψανον τοῦ χειμῶνος. Μετὰ πόσης χαρᾶς ἔβλεπε κατ' ἔτος ὁ Ἀλαὶν ἐπανερχόμενον τὸν ἱλαρὸν ἐκεῖνον μῆνα Ἀπρίλιον! πόσας ὥρας εἶχε διέλθει ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου ἐκείνου, καραδοκῶν τὸ χαρμόσυνον καὶ πάντοτε νέον φαινόμενον τῆς θαυμασίας αὐτῆς μεταμορφώσεως!

Αἱ φαειναὶ αὐταὶ ἡμέραι τοῦ ἔαρος εἰσὶν ἰδίως δυσάρεστοι εἰς τοὺς πάσχοντας, οἵτινες ὀργίζονται τότε κατὰ τῆς φύσεως ὅτι δὲν συμμερίζεται τὴν σκυθρωπότητά των. Μέμφονται τὸν ἥλιον ὅτι λάμπει, τὰ ἄνθη ὅτι θάλλουσι, καὶ τὰ πτηνὰ ὅτι ᾄδουσι· τὸ αἴσθημα αὐτὸ κατέλαβε τὸν Ἀλαίν, ὅτε εὑρέθη ἐν μέσῳ τῆς κοιτίδος τῆς πρώτης του καὶ ἀμερίμνου νεότητος.

Ἐθεώρησε περίλυπος τὸν ὀγκώδη πύργον, ὅπου εἶχεν ἄλλοτε ἐλπίσει ὅτι θὰ διήγεν ὅλην του τὴν ζωήν, ἐστέναξεν ἀπὸ τῶν μυχῶν τοῦ στήθους του, καὶ κλίνων τὴν κεφαλὴν ἐτράπη βραδυπατῶν πρὸς δενδροστοιχίαν, ἣν εἶχεν ἄλλοτε μόνος χαράξει.

Μετά τινα λεπτὰ εὑρέθη, χωρὶς νὰ τὸ συλλογισθῇ, πλησίον τοῦ βρυσοκηπουῦς ἐκείνου ὄγθου, ὃν ὁδοιπορῶν εἶχεν ἰδεῖ καθ' ὕπνους. Ἀπέστρεψε τὴν κεφαλήν, ὅτ' ἐπλησίασεν εἰς τὴν ἀγαπητήν του θέσιν, καὶ παρήρχετο αὐτὴν ἤδη, ὅτε ἤκουσε φωνὴν καλοῦσαν αὐτόν.

Ἡ Μαρκέλλα ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ὄγθου. Ἠπί κάτωχρος ἔνευσεν εἰς αὐτὸν νὰ πλησιάσῃ, καὶ τῷ εἶπε διὰ τῆς γλυκείας φωνῆς της·

— Ἐνθυμεῖσθε, ὅτι μίαν ἑσπέραν εἰς τὴν Βιλλ-Δαβραὶ ἐβεβαιώσατε, ὅτι δὲν θὰ ἐπανήρχεσθε πλέον εἰς τὸ Κερμάς; Ἐν τούτοις ἤλθετε, κ' ἐγὼ τρέμω ἐνώπιόν σας δι' ὅ,τι ἐτόλμησα νὰ κάμω. Ἔχω ἀνάγκην ἵνα μ' ἐνθαρρύνετε. Εἰπέτε μου, κύριε Ἀλαίν, ὅτι δὲν εἶσθε ὠργισμένος ἐναντίον μου διότι σᾶς ἐπανέφερα ἐδῶ;

— Σᾶς εὐγνωμονῶ μάλιστα, δεσποινίς, ἀπήντησεν ὁ Ἀλαίν, ὅστις, καταπνίγων τὴν συγκίνησίν του, εἶχεν ἤδη καταστῇ κύριος ἑαυτοῦ. Κατωρθώσατε νὰ μετακβάλετε εἰς ἀπόλαυσιν τὴν

ὀδύνην ἣν ἐφοβούμην. Ἡ ὑποδοχὴ τῶν χωρικῶν μας, τοὺς ὁποίους σεῖς εἰδοποιήσατε, αἱ ἀναμνήσεις τοῦ παρελθόντος, ὅσας συνηθροίσατε εἰς τὸ δωμάτιον τῆς μητρός μου, εἶνε μαρτύρια μερίμνης ἀδρᾶς καὶ συγκινητικῆς, ἅτινα μᾶς ἐπροξένησαν βαθεῖαν καὶ ἐνδόμυχον χαράν, πολὺ διάφορον τῆς ἀλγεινῆς ἐντυπώσεως, τὴν ὁποίαν περιεμένομεν. Δὲν κατορθῶ ποτὲ νὰ ἐκφράσω καλῶς ὅ,τι αἰσθάνομαι, ἐπιθυμῶ ὅμως νὰ σᾶς βεβαιώσω, δεσποινίς, ὅτι ὅταν θὰ συνελθωμεν εἰς τὴν μικρὰν ἐκκλησίαν τοῦ Φορὲστ διὰ νὰ τελέσωμεν τοὺς γάμους σας, οὐδεὶς ἄλλος θὰ εὐχηθῇ θερμότερον ἐμοῦ ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τῆς νέας πυργοδεσποίνης τοῦ Κερμάς.

Ὁ Ἀλαὶν κατέβαλεν ὑπεράνθρωπον ἀγῶνα, ἵνα εἴπῃ ἁπλῶς καὶ ἀφελῶς τὰς ὀλίγας αὐτὰς λέξεις, ἃς ἐνόμιζεν ἀπαραιτήτους, καὶ μόνον ἀφοῦ ἐτελείωσεν, ἐτόλμησε νὰ θεωρήσῃ τὴν Μαρκέλλαν, ἥτις, κάτωχρος, ἔτιλλε πυρετωδῶς τὰ πέταλα ἄνθους ὅπερ ἔστρεφεν ἐντὸς τῶν δακτύλων της.

Σιγήσασα ἐπί τινας στιγμάς, ἐψιθύρισεν:

— Εὐχαριστῶ... ἀλλά... ὁ γάμος μου... δὲν ἠξεύρω... δὲν σᾶς εἶπε τίποτε ὁ πατήρ μου;

Τότε ὠχρίασεν ὁ Ἀλαίν. Ἐπειδὴ δὲ δὲν ἀπεκρίνετο, ἡ Μαρκέλλα ὕψωσε πρὸς αὐτὸν τοὺς μεγάλους καὶ ἡμισβέστους ὀφθαλμούς της. Ἦσαν κάθυγροι, ἀλλὰ τὰ λεπτά της χείλη ἐμειδίων, ὅτε ὑπέλαβεν:

— Κύριε Ἀλαίν, μοῦ ἐξεφράσατε στοργὴν καὶ συμπάθειαν τὴν ὁποίαν νομίζω εἰλικρινῆ· δι' αὐτὸ θὰ τὴν ὑποβάλω εὐθὺς εἰς δοκιμασίαν, καὶ θὰ σᾶς ζητήσω ἀδελφικὴν συμβουλὴν περὶ τοῦ γάμου μου.

— Συμβουλήν; ἀλλ' ὁ γάμος σας δὲν εἶνε ἀποφασισμένος;

— Ὀλιγώτερον παρ' ὅ,τι νομίζετε. Εἶμαι τόσον εὐτυχὴς ὅπως εἶμαι, ὥστε διστάζω, σᾶς ὁμολογῶ, προκειμένου ν' ἀνταλλάξω τὴν εὐτυχίαν αὐτὴν μὲ τὰς ἀγνώστους τύχας νέας ζωῆς. Ὁ πατήρ μου μ' ἀφίνει κυρίαν νὰ κάμω ὅ,τι θέλω· ἀλλ' ἐγώ, χωρὶς νὰ φαίνωμαι, εἶμαι φύσει ἀναποφάστιστος· ἔχω ἀνάγκην τῆς γνώμης φίλου ἀσφαλοῦς.

— Λυποῦμαι, δεσποινίς, ὅτι μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ σᾶς δώσω ἐγὼ αὐτὴν τὴν γνώμην. Ἀησμονεῖτε, ὅτι δὲν γνωρίζω τὸν κ. Μαρτινιόν.

— Ἀληθεια, δὲν τὸν εἴδατε· κρίμα! Θὰ κατορθώνατε σεῖς ν' ἀνακαλύψετε ἂν μ' ἀγαπᾷ ἀληθῶς.

— Σεῖς ἀμφιβάλλετε; ἀλλὰ τότε λοιπὸν δὲν τὸν ἀγαπᾶτε!

— Ἴσως. Δὲν ἠξεύρω κ' ἐγὼ καλὰ καλά.

Καὶ τὸ αὐτὸ πάντοτε παράδοξον μειδίαμα ἐπλανᾶτο ἐπὶ τῶν χειλέων τῆς Μαρκέλλας.

— Δὲν νομίζετε, ὅτι δὲν θὰ ἔκαμνα καλὰ νὰ νυμφευθῶ, χωρὶς νὰ εἶμαι βεβαία περὶ τῶν αἰσθημάτων μου πρὸς τὸν μνηστῆρά μου;

Ὁ Ἀλαὶν δὲν ἤξευρε πλέον τί ν' ἀπαντήσῃ. Εἶχε τόσον μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς Μαρκέλλας, ὥστε ἡ ἐλαφρότης ἣν αὕτη ἐπεδείκνυεν ἐπὶ τοσοῦτον σοβαρᾶς ὑποθέσεως, ἐξέπληττεν αὐτόν. Καὶ ἔχαιρε μὲν ἐνδομύχως, ὅτι δὲν ἐφαίνετο αὕτη ἀγαπῶσα τὸν κ. Μαρτινιόν· ἀλλ' ἠπόρει πῶς τὸν ἠθέλησε.

— Δὲν μοῦ λέγετε τίποτε, κύριε Ἀλαίν, ἐπανέλαβεν ἡ νεᾶνις. Εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν εἶσθε εὐχαριστημένος μαζύ μου. Ὁμολογήσατέ το, χωρὶς περιφράσεις· ἐγὼ θέλω εἰλικρίνειαν.

— Δὲν τολμῶ, δεσποινίς, νὰ κατακρίνω ὅ,τι δὲν ἐννοῶ. Μοῦ εἴπετε, καὶ τὸ ἠξεύρουν ὅσοι σᾶς γνωρίζουν, ὅτι ὁ κ. Δαρλεμὼν σᾶς ἀφῆκεν ἐντελῶς ἐλευθέραν νὰ ἐκλέξετε. Ἀλλὰ πῶς ἦτο δυνατὸν νὰ ἐκλέξετε ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου τὰ αἰσθήματα σᾶς ἐμπνέουν τόσον ὀλίγην ἐμπιστοσύνην;

— Αἴ,... ποῖος ἠξεύρει, πῶς σκέπτονται καὶ πῶς αἰσθάνονται αἱ νεάνιδες! Πόσον σπανίως ἡμποροῦν νὰ ἐκδηλώσουν τὰς ἀληθεῖς των ἐντυπώσεις! Ἄλλαι λέγουν ναί, διότι βαρύνονται νὰ εἰποῦν ὄχι· ἄλλαι πάλιν νυμφεύονται ἀπὸ πεῖσμα...

— Ἀπὸ πεῖσμα;...

— Βεβαίως. Πταίουν, τὸ ὁμολογῶ. Ἀλλ' αἱ κοινωνικαὶ ἀπαιτήσεις καθιστοῦν τόσον δύσκολον τὴν εὐτυχίαν των! Ὑποθέσατε μίαν νεάνιδα, εἰς τὴν ὁποίαν ἀρέσει εἷς νέος... πολύ, πολύ. Τί νὰ κάμῃ; Νὰ τὸ δείξῃ; Καὶ τί θὰ εἴπῃ ὁ κόσμος; τί θὰ εἴπῃ πρῶτος πάντων ὁ νέος αὐτός, τὸν ὁποῖον διέκρινε; Πρέπει λοιπὸν νὰ κρύψῃ τὸ αἴσθημά της καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἀκόμη, ὅστις τὸ ἐνέπνευσεν.

— Ἀλλά, δεσποινίς, νομίζω ὅτι αὐτὸς πρέπει νὰ τὸ μαντεύσῃ.

— Εἶσθε βέβαιος;

— Ἂν δὲν τὸ μαντεύῃ, σημαίνει ὅτι δὲν εἶνε ἄξιος νὰ τὸ ἐμπνέῃ.

— Προσέξατε, κύριε Ἀλαίν. Μὴ φαίνεσθε τόσον αὐστηρός. Ὑπάρχουν εἰς τὸν κόσμον, σᾶς βεβαιῶ, ἐντιμότατοι ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι δὲν μαντεύουν. Ἐκ μετριοφροσύνης ἢ ἐξ ὑπερβολικῆς ὑπερηφανείας... (καὶ ἡ φωνὴ τῆς Μαρκέλλας ἠρξατο τρέμουσα) ἀγνοῶ· ἀλλ' ἠξεύρω τοιούτους, οἱ ὁποῖοι οὔτε ἐννοοῦν, οὔτε θέλουν νὰ ἐννοήσουν. Καὶ τοιουτοτρόπως γίνονται οἱ ἐκ πείσματος γάμοι.

— Δεσποινὶς Μαρκέλλα,... ἐξηγηθῆτε... δι' ἀγάπην Θεοῦ!

Ἡ Μαρκέλλα, χαμαὶ νεύουσα, ἔμεινεν ἀκίνητος καὶ σιωπηλή.

— Σᾶς ἐξορκίζω,... οἶκτον! λυπηθῆτε ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι δὲν *τολμοῦν* νὰ ἐννοήσουν!

Ἡ Μαρκέλλα ἐθεώρησεν αὐτὸν τότε μὲ σπινθηροβόλον ὄμμα, ἔμπλεων πονηρᾶς τρυφερότητος· εἶτα δέ, σιωπηλὴ πάντοτε, ἠγέρθη καὶ κατηυθύνθη πρὸς μικρὰν ἀγροτικὴν καλύβην, κατεσκευασμένην ἐκεῖ πλησίον. Ἀνοίξασα δὲ τὴν θύραν,

ἔδραξε τὴν χεῖρα τῆς κ. Δεσκλοβὲλ καὶ ἔφερεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀλαΐν.

— Ἔλα, μητέρα, νὰ μὲ βοηθήσῃς, τῇ εἶπε· διότι πολὺ φοβοῦμαι, ὅτι θὰ ἀναγκασθῶ ἐγὼ ἐπὶ τέλους νὰ ζητήσω τὸν υἱόν σου εἰς γάμον.

. . . . . .

Μετά τινας στιγμὰς ἡ Μὶς Βιργινία ἐπλησίασε τὴν Μαρκέλλαν καὶ τῇ εἶπεν εἰς τὸ οὖς·

— Τώρα, ἂν θέλετε, μοῦ δίδετε τὸ δακτυλίδι σας, νὰ τὸ ῥίψω εἰς τὸν ποταμόν.

Δ'

ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΗ ΠΟΤΑ

Β'.— ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΟΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΔΩΝ ΠΟΤΩΝ

Πρώτη ἀνακάλυψις καὶ ἐξαγωγὴ τοῦ οἰνοπνεύματος ἐκ τοῦ οἴνου. — Τρόπος τῆς παραγωγῆς τοῦ οἴνου καὶ αἱ διάφοροι αὐτοῦ ποιότητες. — Ἐξαγωγὴ τοῦ οἰνοπνεύματος ἐκ τοῦ οἴνου κατ' ἀρχάς, καὶ εἶτα ἐκ παντοίων σακχαρωδῶν καὶ ἀμυλωδῶν φυτῶν, ῥιζῶν, καρπῶν, σπερμάτων, κλπ. — Πολλαπλασιασμὸς ὑπὸ τῆς ἀνακτυχθείσης χημείας, καὶ αὐτὴ ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης φιληδονίας καὶ λιχνείας, τῶν διαφόρων οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν. — Περίεργοι ὀνομασίαι τινῶν τούτων. — Ἐφευρετικότης τῶν ἁγίων πατέρων καὶ τῶν μοναχῶν εἰς οἰνοπνευματώδη ποτὰ καὶ μυστηριώδη ἐλιξίρια πρὸς τελειοτέραν ἀπόλαυσιν τοῦ ἐν ταῖς μοναῖς ὀλθίου βίου αὐτῶν.

Μετὰ τὴν βραχεῖαν ἱστορικὴν ἐκδρομήν, εἰσέλθωμεν εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς διατριβῆς μας ταύτης.

Σήμερον, χάρις ταῖς προόδοις τῆς χημείας καὶ τῆς βιομηχανίας, ἔχομεν προικισθῇ ὑπὸ πολυαρίθμων πνευματωδῶν μεθυστικῶν ποτῶν, ὧν πάντων, ὡς εἴπομεν, βάσις εἶνε τὸ *οἰνόπνευμα*, ὅπερ κατὰ πρῶτον ἀνεκαλύφθη ἐν τῷ οἴνῳ ὑπὸ τῶν ἀλχημιστῶν τοῦ μεσαίωνος, καὶ ἀπεχωρίσθη ἐξ αὐτοῦ διὰ τῆς ἀποστάξεως πολλὰ ἔτη μετὰ τοὺς ἀρχαίους ἐνδόξους ἑλληνικοὺς καὶ ῥωμαϊκοὺς χρόνους.

Ἄγνωστος εἶνε ἀκριβῶς ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς ἐξαγωγῆς τοῦ οἰνοπνεύματος, καθ' ὅσον οἱ πρῶτοι ἐξαγαγόντες αὐτὸ ἀλχημισταὶ διετήρουν μυστικὴν τὴν ἐφεύρεσίν των ταύτην. Οὐχ ἧττον γνωστὸν εἶνε, ὅτι πρῶτος ἔγραψε περὶ τούτου κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα ὁ Thaddaeus καὶ μετ' ὀλίγον ὁ Arnauld de Villeneuve, ὅστις ὑπῆρξε θερμὸς θιασώτης καὶ ὑμνητὴς τοῦ οἰνοπνεύματος. Οὐδόλως δὲ παράδοξον ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ὀλεθρίου τούτου ὑγροῦ νὰ ἐγένετο κατὰ τὸν Ι΄ ἢ ΙΔ' αἰῶνα, ὅτε εἶδε τὸ φῶς καὶ ἑτέρα φοβερὰ τῆς ἀνθρωπότητος μάστιξ, ἡ πυρῖτις.

**

Ὁ οἶνος ἐκ πάντων τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν εἶνε τὸ ἐξέχον καὶ ἐν μεγίστῃ χρήσει. Εἶνε δὲ οὗτος *ὑγρὸν πνευματῶδες προερχόμενον ἐκ τοῦ εἰς ζύμωσιν τιθεμένου* ὁποῦ τῆς σταφυλῆς. Ὁ ὁρισμὸς οὗτος ὅμως, ὀφείλομεν νὰ ὁμολογήσωμεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, σήμερον εἶνε λίαν ἀνακριβής, καθ' ὅσον ταῦτ' ὁ οἶνος παράγεται ὑπὸ τῆς πολυμηχάνου βιομηχανίας τῶν νοθευτῶν ἐκ διαφόρων σακχαρωδῶν καὶ ἀμυλωδῶν οὐσιῶν, ἐν αἷς οὐδ' ἴχνος σταφυλῆς ὑπάρχει.

Ἐν τούτοις, ἡ οἰνοποίησις τελεῖται διὰ τῆς *ζυμώσεως* ἢ κοινῶς καλουμένης *βρίσεως* τοῦ σακχαρώδους ὁποῦ τῶν σταφυλῶν. Πολλοὶ ἴσως παρέστητε εἰς κατασκευὴν οἴνου καὶ εἴδετε, ὅτι μετὰ τὴν ἐκπίεσιν τῶν σταφυλῶν, τὸν ἐκρέοντα ὀπόν, ἤτοι τὸ *γλεῦκος*, ἀφίνουσιν ἐντὸς κάδων ἢ ἄλλων καταλλήλων μεγάλων ἀγγείων, ἐν οἷς μετά τινα χρόνον ἄρχεται τὸ φαινόμενον τῆς *ζυμώσεως*, ἤτοι τῆς χημικῆς διχάσεως καὶ ἀποσυνθέσεως τῶν σακχαρωδῶν τῶν σταφυλῶν οὐσιῶν εἰς *οἰνόπνευμα* καὶ *ἀνθρακικὸν ὀξύ*· καὶ τὸ μὲν οἰνόπνευμα μένει καὶ συσσωρεύεται ἐν τῷ ὑγρῷ, τὸ δὲ ἀνθρακικὸν ὀξύ, ἀέριον ὄν, ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐν εἴδει πολυαρίθμων φυσαλίδων ἐκεῖ διαρρηγνυομένων (1).

**

Ἡ οἰνοποίησις ὅμως δὲν συνίσταται ἀποκλειστικῶς μόνον εἰς τὴν μεταβολὴν τοῦ σακχάρεως εἰς οἰνόπνευμα, καθ' ὅσον τὴν ποιότητα καὶ τὸ ἄρωμα τοῦ οἴνου δὲν δίδει τὸ οἰνόπνευμα μόνον, ἀλλὰ καὶ πλεῖσται ἄλλαι οὐσίαι ἀναπτυσσόμεναι κατὰ τὴν ζύμωσιν ἢ ἐνεχόμεναι ἐν τῷ ὁπῷ τῶν σταφυλῶν. Οὕτω δὲ εἰς τὸ γλεῦκος σταφυλῶν προερχομένων ἐκ πτωχοῦ ἐδάφους δυνάμεθα διὰ τῆς προσθήκης σακχάρου ν' αὐξήσωμεν τὴν ποσότητα τοῦ ἀναπτυσσομένου οἰνοπνεύματος ἐν τῷ οἴνῳ, πλὴν οὐδέποτε θὰ δυνηθῶμεν νὰ δώσωμεν αὐτῷ τὸ ἄρωμα καὶ τὴν γεῦσιν ἑκάστου οἴνου τῶν διαφόρων χωρῶν τῶν εὐφόρων καὶ πλουσίων εἰς καλλιέργειαν τῆς ἀμπέλου.

Αἱ οὐσίαι δὲ αὗται εἰσὶν ἔτι σταφυλοσάκχαρον μὴ ἀποσυντεθέν, πλεῖστα ἅλατα, δεψικὸν ὀξύ, διάφοροι ἐκχυλισματικαὶ οὐσίαι, τῶν σταφυλῶν χρωστικαὶ οὐσίαι, καὶ τέλος διάφοροι σύνθετοι αἰθέρες (οἰνανθικός, βουτυλικός, ὀξικὸς αἰθὴρ πτητικαὶ οὐσίαι καὶ αἰθεριώδη ἀρωματικὰ ἔλαια ἀναπτυσσόμενα κατ' ὀλίγον ἐν τῷ οἴνῳ τοσοῦτο μᾶλλον, ὅσον οὗτος εἶνε παλαιότερος, καὶ παρέχοντα αὐτῷ ἰδιάζουσαν γεῦσιν καὶ εὐωδίαν, ἣν καλοῦσιν *ἄρωμα* (bouquet).

**

Καὶ αὕτη μὲν εἶνε ἡ κατασκευὴ τοῦ οἴνου πλὴν διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τοῦ ἐν τῷ οἴνῳ οἰνοπνεύματος δὲν περιορίζονται μόνον εἰς τὸ σῶ

(1) Τὸ ἀέριον τοῦτο ἀνθρακικὸν ὀξύ, ὅταν τὸ γλεῦκος ᾖ τεθειμένον ἐν κεκλεισμένῳ χώρῳ, ἀναπτυσσόμενον κατ' ὀλίγον ἐπληροῖ τὸν χῶρον αὐτὸν ἐκδιῶκον ἐκεῖθεν καὶ ἀντικαθιστᾶν τὸ ἀέριον τοῦτο τῆς ἀτμοσφαίρας. Ὅταν δὲ τις εἰσέλθῃ τότε εἰς τὸν χῶρον αὐτόν, ἀποθνήσκει στιγμιαίως ἐξ ἀσφυξίας ἕνεκα ἐλλείψεως ὀξυγόνου, ὅπερ εἶνε ἀναγκαιότατον εἰς τὴν ἀναπνοὴν ἡμῶν

χαρον τῆς σταφυλῆς. Πᾶσα σακχαρώδης οὐσία οἱαδήποτε τεθεμένη εἰς ζύμωσιν δύναται νὰ παραγάγῃ οἰνόπνευμα. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλὰ καὶ πᾶσα ἀμυλώδης ἔτι οὐσία διχαζομένη (διὰ τῆς *διαστάσεως*) εἰς *σάκχαρον* καὶ *δεξτρίνην* δύναται ἐπίσης νὰ παραγάγῃ οἰνόπνευμα.

Οὕτω δ' ἐπ' ἄπειρον σήμερον ἐπολλαπλασιάσθη ἡ πηγὴ τῆς παραγωγῆς τοῦ οἰνοπνεύματος, καί, πλὴν τῶν σταφυλῶν, τὸ σακχαροκάλαμον, αἱ ἐρυθραὶ τευτλίδες (κοκκινογούλια), οἱ πέπονες, τὰ γεώμηλα, τὰ κάστανα, τὰ μῆλα, τὰ ἀπίδια, πάντες οἱ ὀπωρικοὶ καρποὶ καὶ ἰδίως ἡ κριθὴ καὶ ἡ ἐρυσιβώδης ὄλυρα, ὡς καὶ πληθὺς ἄλλων σακχαρωδῶν καὶ ἀμυλωδῶν φυτῶν, ῥιζῶν, καρπῶν, σπερμάτων κλπ. χρησιμεύουσιν εἰς τὴν ἐξαγωγὴν οἰνοπνευμάτων. Τὸ δυσάρεστον ὅμως εἶνε, ὅτι τὰ οἰνοπνεύματα ταῦτα οὐδόλως ὁμοιάζουσι πρὸς τὸ τῶν σταφυλῶν, ὄντα ὅλως διάφορα τὴν ποιότητα καὶ τὴν σύνθεσιν καὶ συνήθως βλαβερά, καί τινα δὲ καὶ δηλητήρια ἰσχυρά, περὶ ὧν κατιόντες ποιήσομεν τὸν προσήκοντα λόγον.

**

Ἡ χημεία λοιπὸν καὶ σὺν αὐτῇ ἡ ἀνθρώπινος φιληδονία καὶ λιχνεία, πολλαπλασιάσασα τὰ εἴδη τῶν οἰνοπνευμάτων, ἐπολλαπλασίασε λίαν καὶ τὰ εἴδη τῶν οἰνοπνευματωδῶν ποτῶν.

Οὕτω δὲ διὰ μὲν τῆς ζυμώσεως τοῦ ὁποῦ τῶν μήλων καὶ ἀπιδίων ἐξήγαγε τὸν *μηλίτην οἶνον*· διὰ δὲ τῆς ζυμώσεως τῆς κριθῆς τὸν *κριθίνον οἶνον*, ἢ ἄλλως καλούμενον *ζῦθον*. Τούτοις δ' ἕπεται πληθὺς ἄπειρος ἄλλων πνευματωδῶν ποτῶν, οἷα ἡ *κοινὴ ῥακῆ*, ἥτις εἶνε οἰνόπνευμα ἠραιωμένον δι' ὕδατος καὶ προερχόμενον ἐξ ἀποστάξεως τῶν γιγάρτων καὶ στεμφύλων τῶν ὑπολειπομένων ἐκ τῶν σταφυλῶν μετὰ τὴν ἐξ αὐτῶν ἐξαγωγὴν τοῦ γλεύκους· τὸ *ῥώμιον* παραγόμενον ἰδίως ἐκ τῆς ζυμώσεως καὶ ἀποστάξεως τοῦ ἀκαθάρτου σακχαροκαλάμου· τὸ *κονιάκ*, ὅπερ εἶνε εἶδος οἰνοπνεύματος, ἠραιωμένου ἐπίσης δι' ὕδατος, ἐξαγόμενον ἐκ λευκοῦ οἴνου τῆς γαλλικῆς ἐπαρχίας Cognac, ἐξ ἧς ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα (1). τὸ *ἀρκευθῶδες οἰνόπνευμα* ἢ *ἀγγλικὸν βακλὸν* (genièvre), τὸ προερχόμενον ἐκ τῆς ἀποστάξεως οἰνοπνεύματος μετὰ τοῦ ὁποῦ τῶν σαρκωδῶν καρπῶν τῆς ἀρκεύθου· τὸ *ἀψίνθιον*, τὸ ἀπολαμβανόμενον ἐξ ἀποστάξεως οἰνοπνεύματος μετὰ πόας ἀψινθίου· τὸ *Kirsch*, ἐξ οἰνοπνευματώδους ζυμώσεως καὶ ἀποστάξεως τοῦ ὁποῦ καὶ τῶν πυρήνων τῶν μαύρων κερασίων· τὸ *curaçao* συνιστάμενον ἐξ οἰνοπνεύματος διαφόρου ποιότητος καὶ καταγωγῆς ἀρωματιζομένου διὰ φλοιῶν (*zestes*) πικρῶν νεραντζίων· τὸ *cassis* σκευαζόμενον ἐκ τῶν καρπῶν τῶν ῥιβησίων (φραγκοσταφύλων) κατεργαζομένων ἐντὸς οἰνοπνεύματος· τὸ *marasquin* ὂν οἰνόπνευμα ἐξαγόμενον ἐκ τῶν δαμασκήνων καὶ τῶν ῥοδακίνων· τὸ *anisette* οἰνόπνευμα σακχαροῦχον, ἐφ' ὧν κατειργάσθησαν σπέρματα ἀνίσου τοῦ ἀστεροειδοῦς· τὸ *bitter* σύνθεσις οἰνοπνεύματος μετὰ διαφόρων πικρῶν αἰθερίων οὐσιῶν· τὸ *vermout*, ὅπερ εἶνε οἶνος λευκός, ἐν ᾧ κατειργάσθησαν διάφορα διεγερτικὰ ἀρωματώδη καὶ πικρὰ φυτὰ καὶ πλεῖστα ὅσα, ὧν ἡ ἀπαρίθμησις ἤθελε καταβάλει καὶ τὴν μεγαλειτέραν ὑπομονὴν μακροθύμου λεξικογράφου, διὰ τὴν κατασκευὴν ὅμως τῶν ὁποίων ἡ πολυμήχανος κερδοσκοπία τῆς σήμερον βιομηχανίας τὰ πάντα ἐμηχανεύθη, καὶ μέχρι τῆς βαπτίσεως ἔτι αὐτῶν δι' ὀνομάτων παραδόξων καὶ περιέργων πρὸς παγίδευσιν τῶν πολλῶν. Οὕτω δὲ ἐπὶ τῶν ἐκθεμάτων τῶν καπηλείων καὶ οἰνοπωλείων ἐπιδείκνυνται ἡ ἐλκυστικὴ *κρέμα τῆς γύμφης*, καὶ παρ' αὐτὴν ὁ *ἐντελὴς ἔρως*· ἔτι δὲ καὶ τὸ *ἐλεφάντινον οὖρον*, ὅπερ διεγείρει τὴν περιέργειαν τῶν θεατῶν καὶ ταὐτοχρόνως τὴν ἐπανάστασιν τῶν στομάχων αὐτῶν· πλὴν μεταξὺ τῶν στομάχων τούτων ὑπάρχουσι πολλοὶ λίαν φιλοπερίεργοι γευόμενοι τοῦ ὑγροῦ καὶ δυσκόλως εἶτα ἀποχωριζόμενοι τούτου. Τὸ ἀηδὲς τοῦτο ὄνομα ἐδόθη εἰς τὸ ποτόν αὐτό, διότι ἐνέχει τὰ στοιχεῖα τῆς βενζόης· ὡς γνωστὸν δὲ ἐκ τῆς φυσιολογικῆς χημείας, εἰς τὰ οὖρα τῶν ζώων, ἰδίᾳ τῶν χορτοφάγων, ὑπάρχει ἐν μεγίστῃ ποσότητι οὐσία τις καλουμένη *ἱππουρικὸν ὀξύ*, ὅπερ δι' ὀργανικῆς αὐτοῦ ἀλλοιώσεως μεταβάλλεται εἰς *βενζοϊκὸν ὀξύ*. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἡ λίαν παράδοξος φαντασία τοῦ κατασκευαστοῦ ἐνεπνεύσθη καὶ ἐβάπτισε τὸ ποτὸν αὐτοῦ.

Πλεῖστα τῶν οἰνοπνευματωδῶν ἀρωματικῶν ποτῶν προέρχονται ἐκ μοναχῶν ἀλχημιστῶν, ὧν ἡ ἐν ταῖς μοναῖς ὀλθία βίωσις ἐνέπνευσεν αὐτοῖς τὴν πρὸς τὴν ζωὴν ζωηρὰν ἀγάπην καὶ ἐπομένως τὴν ἐφεύρεσιν καὶ κατασκευὴν πομάτων ὑποστηριζόντων τὴν ζωοφόρον τοῦ ὀργανισμοῦ κίνησιν.

Τὰ ποτὰ δὲ ταῦτα, ἅτινα σημειωτέον εἶσιν ἐξαίρετα, φέρουσιν εἰς ἀΐδιον μνήμην καὶ τὰ ὀνόματα τῶν θείων πατέρων, ὧν ἡ ἐφευρετικότης ἐπροίκισε δι' αὐτῶν τὴν ἀνθρωπότητα.

Οὕτως ἔχομεν τὸ *πνευματῶδες ποτὸν τῶν Βενεδικτίνων*, τὸ *τῶν Καρμηλιτῶν*, τὸ τῶν ἁγίων πατέρων τῆς διασήμου μονῆς *Chartreuse*, τὸ τῶν μοναχῶν *Βερναρδίνων*, τὸ τοῦ ἁγίου πατρὸς *Κερμάνου* κλπ.

Ἅπαντα τὰ ποτὰ ταῦτα κατασκευαζόμενα ἐξ οἰνοπνεύματος, καὶ ἰδίᾳ κονιάκ, καὶ ἐκ διαφόρων ἀρωματικῶν καὶ φαρμακευτικῶν φυτῶν μετέχουσι συνάμα τῆς τε διεγερτικῆς ἐνεργείας τοῦ οἰνοπνεύματος καὶ τῆς ζωογόνου ἰδιότητος τῶν στοιχείων τῶν ἐνεχομένων ἀρωματικῶν οὐσιῶν. Καὶ ἐφ' ὅσον μὲν ἐλαμβάνοντο ὡς *φάρμακα* ἢ *ἐλι-*

(1) Ἕτερόν τι εἶδος *κονιάκ*, φερόμενον ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν *fine champagne*, οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὸ κονιάκ, ἀλλ' εἶνε οἰνόπνευμα ὑδρομιγὲς ἐξαγόμενον ἐκ τῶν ἐρυθρῶν τευτλίδων καὶ τῶν διαφόρων ὀπωρικῶν καρπῶν.

ξίρια ὑγιεινά, ἀληθῶς ἐπροικίζοντο ὁπωσδήποτε ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς ἐπιγραφαῖς ἀπονεμομένων αὐτοῖς ἰδιοτήτων, οἷον τῶν εὐστομάχων, πεπτικῶν, τονωτικῶν, διεγερτικῶν, διουρητικῶν, ἀντισπασμωδικῶν, ἀντιπυρετικῶν, ἀντιαποπληκτικῶν, κλπ. κλπ., πλὴν ἀφ' ὅτου ἤρξαντο νὰ εἰσέρχωνται εἰς τὴν καθημερινὴν χρῆσιν τῶν οἰνοπωλείων καὶ καπηλείων, ἡ βλαβερὰ ἐπίδρασις τοῦ ἐν αὐτοῖς οἰνοπνεύματος ὑπερεξηκόντισε κατὰ πολὺ τὰς εὐεργετικὰς τοῦ ποτοῦ ἰδιότητας!

Ιω. ΦΟΥΣΤΑΝΟΣ.

ΤΟ ΔΩΔΕΚΑΣΤΟΝ ΤΩΝ ΤΟΥΡΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΩΝ

('Ανέκδοτον τουρκικόν).

Ἐν καφενείῳ πόλεως θρᾳκικῆς λόγος ποτὲ ἐγίνετο πολὺς περὶ τῆς εὐθυδικίας καὶ τῆς ἀκεραιότητος τοῦ Καδῆ τῆς πόλεως ἐκείνης. Οἱ πλεῖστοι τῶν παρευρισκομένων ἐπῄνουν καὶ ἐξεθείαζον τὴν ἄκραν περὶ τοὺς νόμους εὐλάβειαν, τὸ ἀδέκαστον καὶ τὸ ἀπροσωπόληπτον τοῦ Καδῆ. «Οὐδείς, ἔλεγον, δύναται διὰ χρημάτων νὰ δελεάσῃ τὸν Καδῆν τοῦτον· τὰ δῶρα τὸν καθιστῶσιν αὐστηρότερον· πολλοὶ δὲ δοκιμάσαντες νὰ δεκάσωσιν αὐτὸν ἀπεπέμφθησαν καὶ εἰς τὸ δικαστήριον τὸν εὗρον ἀπηνέστατον».

Οἱ ἔπαινοι οὗτοι δὲν ἦσαν γενικοί· εἶχον καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας. «Πάντες οἱ Καδῆδες, ἔλεγον οἱ ἀντιφρονοῦντες, ἀγαπῶσι τὰ δῶρα καὶ ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ Καδῆς, ὅστις νὰ ἔχῃ τὴν σκληρὰν γενναιότητα νὰ ἀντισταθῇ καὶ νὰ μὴ ὑποχωρήσῃ ἀπέναντι τῶν θελγήτρων καὶ τῆς γοητείας παχυτάτου δώρου χάριν τοῦ δικαίου».

«Διὰ τοὺς ἄλλους τούρκους δικαστὰς συμφωνοῦμεν, ἔλεγον οἱ ἐπαινέται, ἀλλ' αὐτὸς διαφέρει, εἶνε μία ἐξαίρεσις». «Μόνον ἐπὶ Καδῆ δὲν παραδέχομαι ἐξαίρεσιν, ἐφώνησεν ὁ ἔμπορος Δ..., ὁ αὐτὸς κανὼν ἰσχύει δι' ὅλους· ὅλοι οἱ Καδῆδες δεκάζονται. Ὅστις δὲ ἐξ ὑμῶν ἔχει πεποίθησιν εἰς τοὺς λόγους του, ἂς ἀποδεχθῇ τὸ στοίχημα, τὸ ὁποῖον προτείνω. Προβάλλω στοίχημα ἑκατὸν λίρας, νά μοι μετρήσῃ ὁ ἀντίπαλος, ἐὰν ἐπὶ ἀξιοποίνου πράξεως δεκάσας τὸν Καδῆν κατορθώσω νὰ ἀθῳωθῶ πανηγυρικῶς, νὰ πληρώσω δὲ αὐτάς, ἂν ὁ Καδῆς μὲ καταδικάσῃ μὴ δεχθεὶς τὰ δῶρα. «Τὸ δεχόμεθα», εἶπόν τινες ἐκ τῶν θαυμαστῶν τοῦ Καδῆ. Ὡρίσθησαν λοιπὸν οἱ μάρτυρες καὶ οἱ ἐγγυηταὶ καὶ τὰ τοῦ στοιχήματος ἑκατέρωθεν ἐτέθησαν μετὰ πολλῆς προθυμίας.

«—Τώρα ποῖον εἶχε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δύναται νὰ ἐξερεθίσῃ τὸν φανατισμὸν τοῦ Καδῆ εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμόν; ἢ ποῖον φαίνεται ὁ Καδῆς, ὅτι σέβεται καὶ τιμᾷ μάλιστα;» «Τὸν γέροντα Χατζῆ Ἀλῆν, ὅστις εἶνε καὶ ὁ στενώτατος φίλος του», εἶπον οἱ ἐναντίοι. «Τούτου λοιπὸν τοῦ Χατζῆ Ἀλῆ ἐγὼ τὸ γένειον θὰ σύρω, καὶ θὰ πτύσω τὸ πρόσωπον τῇ προσεχεῖ παρασκευῇ ἐξωθεν τοῦ τζαμίου μετὰ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς».

Κατὰ τὴν ὡρισμένην λοιπὸν ὥραν οἱ γνωρίζοντες τὸ πρᾶγμα ἐκ τῶν χριστιανῶν περιεφέροντο περὶ τὸ τζαμίον, ὅπως ἴδωσιν, ἂν ὁ ἔμπορος Δ... θὰ τολμήσῃ νὰ ἐκτελέσῃ ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον τοσοῦτον ἐπισήμως καὶ πανηγυρικῶς αὐτοπροαιρέτως ἀνέλαβεν. Ἡ προσευχὴ τέλος τῶν πιστῶν ἔληξε καὶ τὸ τζαμίον ἐκενοῦτο, τελευταῖος δὲ πάντων μετὰ πολλῆς εὐλαβείας ἐξ�ήρχετο ὁ Χατζῆ Ἀλῆς ψαύων αὐταρέσκως τὸ βαθύτατον αὐτοῦ γένειον. Δὲν εἶχε προχωρήσῃ δύο βήματα, ὅτε ὁ ἔμπορος Δ... πλησιάσας αὐτὸν ἀποτόμως καὶ ἁρπάσας τὸ γένειον τοῦ γέροντος ἔπτυσεν αὐτὸν κατὰ πρόσωπον. Γνωστὸν δέ, ὅτι οἱ Τοῦρκοι θεωροῦσι τοῦτο ὡς τὴν ἐσχάτην τῶν ὕβρεων. Ἡ ἔκπληξις καὶ ἡ ἀγανάκτησις τοῦ γέροντος καὶ τῶν ὀλίγων πλέον παρόντων ὀθωμανῶν ὑπῆρξε μεγίστη, καὶ ἀφεύκτως θὰ κατεκερματίζετο ὁ αὐθάδης χριστιανός, ἂν μὴ ταχέως ἐτρέπετο εἰς φυγήν.

Οἱ Τοῦρκοι ὀλίγοι σχετικῶς ὄντες ἐν τῇ πόλει παραβαλλόμενοι πρὸς τοὺς χριστιανοὺς ἐξέτησαν τὴν αὐστηρὰν τιμωρίαν τοῦ ὑβριστοῦ πρὸ τοῦ Καδῆ. Ὁ δὲ Καδῆς ἀμέσως ἀποστείλας κλητῆρας ἐκάλεσεν εἰς τὸ δικαστήριον, τὸ ὁποῖον ἐτάκτως συνεκρότησεν.

Ὁ ἔμπορος Δ... ἰδὼν τοὺς κλητῆρας προσερχομένους ἔλαβε φύλλον χαρτίου χονδροῦ καὶ στίλβοντος, ὁποῖον ἠδύνατο νὰ εἶνε τὸ χαρτὶν ἐγγράφου ἐπισήμου, ἤλειψε τὸ ἕτερον μέρος αὐτοῦ διὰ κόλλας καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἐκόλλησεν ἐπιτηδείως κατὰ σειρὰν πεντήκοντα λίρας καὶ θέσας αὐτὸ εἰς τὸν κόλπον του ἠκολούθησε τοὺς κλητῆρας προθύμως.

Ἄπειρον ἦτο τὸ πλῆθος εἰς τὸ δικαστήριον· ὁ δὲ Καδῆς ἐκάθητο ἐπὶ τῆς ἕδρας του σοβαρὸς καὶ σιωπηλός περιμένων ἀνυπομόνως τὸν ἔνοχον, ὅστις δὲν ἐβράδυνε νὰ ἐμφανισθῇ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν κλητήρων. «Ἄπιστε, σκύλλε, εἶπε πρὸς αὐτὸν μόλις ἐμφανισθέντα ὁ δικαστής· ἐτόλμησες σύ, υἱὲ σκύλλου, νὰ ἐγγίσῃς τὸ γένειον καὶ νὰ πτύσῃς τὸν σεβάσμιον Χατζῆν, τοῦ ὁποίου σεβαστότερον γέροντα δὲν ἔχει τὸ Ἰσλάμ; Τί δύνασαι νὰ ἀποκριθῇς; ἢ ποῖον δένδρον νομίζεις στερεώτερον, ὅπως σὲ κρεμάσω ἀμέσως;» «—Ἐγὼ εἶπε ταπεινῶς ὁ ἔμπορος, αὐθέντη Καδῆ, δὲν ἔπραξα τοῦτο αὐθαιρέτως· ἔχω φιρμάνιον παρὰ τοῦ Σουλτάνου». «—Φιρμάνι;» ἠρώτησεν ὁ Καδῆς ἐξαφθεὶς περισσότερον». «—Μάλιστα,» εἶπεν ὁ χριστιανὸς καὶ συνάμα ἐγχειρίζει μεθ' ὑποκλίσεως εἰς αὐτὸν τὸ χαρτίον ἐκεῖνο. Ὁ Καδῆς ἀναγνώσας ἀπὸ τοῦ βάρους τὸ περιεχόμενον ἐφόρεσε τὰ ὁμματοϋάλια αὐτοῦ καὶ μετὰ πολλοῦ σεβασμοῦ ἐκδιπλώσας αὐτὸ προσεποιεῖτο ὅτι ἀναγνώσκει μετ' ἐπιστασίας τὰ περιεχόμενον αὐτοῦ

ἀδιαλείπτως τὴν κεφαλήν. Διπλώσας δὲ αὐτὸ βραδέως, τὸ ἠσπάσθη, ἔπειτα ὑψώσας αὐτὸ ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς, ὅπως συνειθίζουσιν οἱ Τοῦρκοι νὰ ἐπιδεικνύωσι τὸν ἄκρον αὐτῶν σεβασμόν, τὸ ἔθηκεν ἀσφαλῶς ἐντὸς τοῦ κόλπου. Καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς παρισταμένους εἶπεν· «Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔχει δίκαιον. Κατὰ τὸ φιρμάνιον, τὸ ὁποῖον ἔχει παρὰ τοῦ Σουλτάνου, ὄχι μόνον τὰ ἰδικά σου, Χατζῆ Ἀλῆ, ἀλλὰ καὶ τὰ ἰδικά μου δύναται νὰ πτύσῃ καὶ νὰ σύρῃ. Προσέχετε εἰς τὸ ἑξῆς τοὺς ἔχοντας τοιοῦτο φιρμάνιον νὰ μὴ καταγγέλλετε».

Ζ'

Η ΓΟΡΓΟΝΑ

Μέσ' 'ς τὸ πλατὺ τὸ πέλαγος καράβι ταξειδεύει.
Τριγύρω νύχτ' ἁπλώνεται...
Καὶ μὲ τ' ἀγέρι π' ἀλαφρὰ τὰ κύματα χαϊδεύει
Τὸ μπρίκι τάσπροφόρετο κουνιέται, ἀργοσαλεύει
'Σὰν νύφη π' ὅλο καὶ λυγᾷ καὶ γλυκοκαμαρώνεται.

Μὰ 'ξάφνω 'σὰν νὰ κάρφωσε 'ς ἀμμουδιαστὸ ἀκρογιάλι
Τῆς δυό του ἄγκυραις μαζί,
Τὸ μπρίκι στέκει καὶ 'μπροστά 'ς τὴν πλώρη του προβάλλει
Γοργόνα θαλασσόβρεχτη μ' ἀγριωπὸ κεφάλι·
—Ὁ βασιλιᾶς Ἀλέξανδρος ἀπέθανε γιὰ ζῆ;

Βροντολογᾷ τὸ στόμα της, καὶ τὰ νερὰ ἀναδεύει
Μὲ τὴ ψαρίσια της οὐρά,
Καὶ τὸ γυναίκειό της αὐτὶ ἀπόκρισι γυρεύει·
—Ὁ βασιλιᾶς Ἀλέξανδρος 'ς τὸν κόσμο βασιλεύει,
Ὁ ναύτης ἀποκρίνεται, ζωὴ νάχῃς, κυρά!

Ἀλλοίμονο ἂν τῆς ἔλεγε πῶς εἶνε πεθαμένος
Ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ παληά!..
Εὐθὺς τὴν ἰδια τὴ στιγμὴ ὁ ναύτης ὁ καϋμένος...
Μαζὶ μὲ τὸ καράβι του θὰ 'βούλιαζε πνιγμένος
Καὶ ἡ Γοργόνα θἄρχιζε νὰ κλαίῃ τὸν βασιλιᾶ.

Μὰ τώρα πῶμαθε πῶς ζῇ, τὴν ὄψι της ἀλλάζει
Καὶ μ' ὀμμορφιὰς στολίζεται·
Γίνεται κόρη λυγερή, 'ς τὰ κύματα πλαγιάζει,
Μὲ δυὸ ματάκια ὁλόγλυκα τριγύρω της κυττάζει,
Κι' ἀπ' τὰ ξανθά της τὰ μαλλιὰ τὸ πέλαγος φωτίζεται.

Τὸ μπρίκι πάλι ξεκινᾷ καὶ σιγαλ' ἀρμενίζει
'Σ τὴ θάλασσα τὴ γαλανή
Καὶ ἡ Γοργόνα 'ς τὸν ἀφρὸ σὰν γλάρος φτερουγίζει,
Λύρα κρατάει ὁλόχρυση καὶ παίζοντας ἀρχίζει
Νὰ τραγουδῇ 'ς τὸ πέλαγος μ' οὐράνια φωνή.'

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ.

('Εκ τῶν «Βαλλάδων»).

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ἐν ζαχαροπλαστείῳ.

Ὁ πελάτης, εἷς νεανίσκος, παραπονεῖται ὅτι τὸ γλύκισμα ποῦ τοῦ ἔδωκαν δὲν ἦτο καθόλου *φρέσκο*.

Ὁ ζαχαροπλάστης πειραχθεὶς τοῦ λέγει μὲ θυμόν:

— Σ' ἐσᾶς εὑρέθηκε νὰ μὴν ἀρέσῃ!... Πρὶν ἀκόμη ἐσεῖς νὰ γεννηθῆτε, ἐγὼ ἄρχισα νὰ φτειάνω γλυκίσματα....

— Τὸ πιστεύω, ἀπαντᾷ ὁ πελάτης, καὶ ἴσως ἀπὸ 'κεῖνα ἦτον καὶ τοῦτο ποῦ μοῦδωκες!

* * *

— Πῶς ἐδέχθηκες, ἀδελφέ, νὰ δώσῃς τὴν κόρη σου εἰς αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος ἄλλοτε σὲ εἶχε τόσον κακολογήσει;

— Ἔννοια σου, γιατὶ μαζὺ μὲ τὴν κόρη τοῦ δίνω καὶ γιὰ πενθερὰν τὴν γυναῖκά μου, ἡ ὁποία ἔχει νὰ τοῦ κάμῃ τόσο 'ξυναῖς τῆς ἡμέραις, ποὺ νὰ μὴν ἔχῃ καθόλου ἀνάγκη ἀπό 'ξείδι!

* * *

Ὁ Νίκος καὶ ὁ Γιωργάκης πιάνονται 'ς τὰ γερά, κτυποῦνται καὶ κατόπιν ἀρχίζουν νὰ κλαίουν καὶ οἱ δύο. Ὁ πατήρ των, ὅστις τοὺς εἶδε νὰ μαλλώνουν, καὶ θέλει νὰ τοὺς συνδιαλλάξῃ, λέγει πρὸς τὸν ἐπταετῆ Νίκον:

— Νίκο, δὲν σοῦ εἶπα ὅτι ὁ φρονιμώτερος πρέπει πάντοτε νὰ ὑποχωρῇ;

— Ναί, μὰ ὅλο ἐγὼ δὲν θέλω νάμαι ὁ φρονιμώτερος· ἂς εἶνε μιὰ φορὰ καὶ ὁ Γεώργης!

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ἡ ἀνατροφὴ εἶνε διὰ τὸν ἄνθρωπον ὅ,τι ἡ γλυπτικὴ διὰ τὸν ἄξεστον λίθον. Πολλάκις ἐν ἀγροίκῳ ἀνθρώπῳ κρύπτονται λαμπράτατα φυσικὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα ἠδύναντο νὰ ἀναδείξωσιν αὐτὸν ὑπέροχον ἄνδρα, τὰ ὁποῖα ὅμως χάνονται ἐλλείψει ἀνατροφῆς.

Ὁ εὐτυχὴς δύναται νὰ κάμῃ καὶ ἄλλον εὐτυχῆ· τοῦτο δὲ πράττων αὐξάνει τὴν ἰδίαν αὐτοῦ εὐτυχίαν.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ θανατικὴ ποινὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς πρὸ πολλοῦ κατηργημένη ἐν Βελγίῳ, καθ' ὅσον εἰς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς εἰς αὐτὴν καταδικαζομένους ὁ βασιλεὺς ἀπονέμει χάριν, μεταβάλλων

τὴν ποινήν των. Τοῦτο δὲ συμβαίνει, οὐχὶ διότι οἱ πολιτικοὶ τοῦ Βελγίου ἄνδρες εἰσὶν ἐναντίοι τῆς ποινῆς τοῦ θανάτου, ἀλλὰ διότι αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὤμοσεν ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψῃ τοιαύτην τινὰ ἐκτέλεσιν. Ἰδοὺ δὲ διατί.

Τῷ **1856**, εἰς τῶν κατοίκων τῆς Γάνδης κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὡς αὐτουργὸς φοβεροῦ κακουργήματος. Ὁ συνήγορος αὐτοῦ δραμὼν εἰς Βρυξέλλας παρουσιάσθη εἰς τὸν βασιλέα Λεοπόλδον τὸν Α' καὶ ἐξέθετο αὐτῷ τὴν ἱστορίαν τοῦ τε κακουργήματος καὶ τῆς δίκης. Πεποιθὼς ὅτι ὁ πελάτης αὐτοῦ ἦτο ἀθῷος, κατέδειξεν εἰς τὸν βασιλέα τὰ ἀσθενῆ τῆς κατηγορίας σημεῖα καὶ τὴν πλάνην, εἰς ἣν εἶχεν ὑποπέσει τὸ δικαστήριον. Ὁ δικηγόρος εἶχε φήμην τιμίου ἀνδρός, ὁ δὲ βασιλεὺς βλέπων αὐτὸν μετὰ τοσαύτης θερμότητος συνηγοροῦντα ἐπείσθη ὅτι εἰλικρινῶς ἐλάλει· λαβὼν δὲ τὸν κάλαμον ἡτοιμάζετο νὰ ὑπογράψῃ τὴν χάριν, ὅτε εἰσῆλθεν ἡ βασίλισσα. Τὸ κακούργημα ἐκεῖνο εἶχε προξενήσει φοβερὰν ἐντύπωσιν εἰς τὸ δημόσιον καὶ ἰδίως εἰς τὰς γυναῖκας. Ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐντυπώσεως ταύτης, ἡ βασίλισσα ἐλάλησε σφοδρότατα κατὰ τοῦ καταδίκου καὶ παρεκάλεσε τὸν βασιλέα νὰ μὴ παρεμβάλῃ πρόσκομμα εἰς τὴν πορείαν τῆς δικαιοσύνης. Ὁ βασιλεὺς ἐνέδωκεν εἰς τῆς συζύγου του τὰς παρακλήσεις, καὶ ὁ κατάδικος ἐκαρατομήθη.

Μετὰ πέντε ἔτη ἕτερον κακούργημα διεπράχθη ἐν Γάνδῃ, οὗτινος ὁ αὐτουργὸς συλληφθεὶς καὶ καταδικασθεὶς εἰς θάνατον ὡμολόγησεν ὅτι εἶχε διαπράξει καὶ τὸ πρὸ πενταετίας, δι' ὃ εἶχε καταδικασθῇ καὶ τιμωρηθῇ εἷς ἀθῷος.

Ἡ βασίλισσα τοῦτο μαθοῦσα ἔμεινεν ἐμβρόντητος, οὐδέποτε δὲ ἐλησμόνησε τὸ φοβερὸν ἐκεῖνο δικαστικὸν λάθος. Κατὰ δὲ τὰς τελευταίας στιγμὰς τῆς ζωῆς της, προσκαλέσασα ἐν τῇ ἐπιθανατίῳ κλίνῃ τὸν υἱόν της, ἀπῄτησεν ἀπ' αὐτοῦ ὅπως ὁρκισθῇ ὅτι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς βασιλείας του οὐδέποτε θὰ ἐπιτρέψῃ τὴν ἐκτέλεσιν θανατικῆς ποινῆς.

Ὁ βασιλεὺς ὡρκίσθη, καὶ ἐτήρησεν ἄχρι τοῦδε θρησκευτικῶς τὸν ὅρκον του.

Ὁ διάσημος ζωγράφος Ὁράτιος Βερνὲ ἐκάθητό ποτε ἰχνογραφῶν παρὰ τὰς ὄχθας τῆς παρὰ τὴν Γενεύην λίμνης. Εἰς μικρὰν ἀπ' αὐτοῦ ἀπόστασιν δύο νέαι Ἀγγλίδες ἰχνογράφουν ἐπίσης. Ἡ μία τούτων πλησιάσασα παρετήρησε τὸ ἰχνογράφημα τοῦ γηραιοῦ καλλιτέχνου, καὶ ἤρξατο νὰ εὑρίσκῃ ἐλλείψεις καὶ νὰ διδάσκῃ αὐτὸν τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ τὰς διορθώσῃ. Ὁ καλλιτέχνης, ἀκροασθεὶς αὐτῆς προσεκτικώτατα, τὴν εὐχαρίστησεν εἰπὼν ὅτι θὰ προσπαθήσῃ νὰ ὠφεληθῇ ἐκ τῶν μαθημάτων της. Τὴν ἐπιοῦσαν, ἐπιβιβασθείς, εὗρεν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου τὴν νεαρὰν αὐτοῦ τῆς προτεραίας διδάσκαλον, ἥτις μόλις τὸν εἶδε βραμοῦσα πρὸς αὐτὸν τῷ εἶπε: — Κύριε, ὡς Γάλλος πρέπει νὰ γνωρίζητε τὸν Ὁράτιον Βερνέ, ὅστις ὡς μανθάνω εἶνε ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου. Δείξατέ μοι αὐτὸν σᾶς παρακαλῶ. — Καὶ τόσῳ πολὺ ἐπιθυμεῖτε νὰ τὸν γνωρίσητε; εἶπεν ὁ καλλιτέχνης. — Ὦ! ναί, ἀπήντησεν ἡ νεαρὰ ἀγγλίς. — Τότε, δεσποινίς, μάθετε ὅτι εἶνε ἐκεῖνος, ὅστις ἔλαβε τὴν τιμὴν νὰ λάβῃ παρ' ὑμῶν ἓν μάθημα ζωγραφικῆς χθὲς τὴν πρωΐαν, εἶπεν ὁ καλλιτέχνης γελῶν. Ἕκαστος ἐννοεῖ τὴν ταραχὴν τῆς πτωχῆς νεάνιδος ἀκουσάσης ταῦτα.

Ὁ κ. Δουπέν, οὗτινος εἶνε γνωστὴ ἡ ἀνεξαρτησία τοῦ χαρακτῆρος, συζητῶν ποτὲ μετὰ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, εἶπεν αὐτῷ: « Μεγαλειότατε, ὡς πρὸς τοῦτο οὐδέποτε θὰ συμφωνήσωμεν ». — « Τὸ ἐφοβούμην, ἀπήντησεν ὁ βασιλεὺς μειδιῶν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ σᾶς τὸ εἴπω ».

Ἱδρύθη ἐν Παρισίοις Ἑταιρία σκοποῦσα τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἐγκαταστάσεως ἀποίκων ἐν ταῖς ὑπερωκεανείοις γαλλικαῖς κτήσεσιν, ἄνευ διακρίσεως πολιτικῶν ἢ θρησκευτικῶν δοξασιῶν, τὴν διευκόλυνσιν τῆς μεταναστάσεως καὶ τὴν μελέτην τοῦ γεωργικοῦ καὶ βιομηχανικοῦ ἀποικισμοῦ. Ὑπὸ τῆς Ἑταιρίας ἐξελέγη ἐπιτροπὴ ἐν Παρισίοις ἐδρεύουσα, ἥτις ἀσχολεῖται ἤδη περὶ τὴν ἐν τῇ κοινῇ ἕδρᾳ συγκέντρωσιν πάσης πληροφορίας ἀφορώσης τὰς ἀποικίας, ὅπως ἀνακοινώσῃ ταύτας εἰς τὰ μέλη της. Αἱ πληροφορίαι αὗται καθίστανται γνωσταὶ διὰ δημοσιευμάτων, δημοσίων διαλέξεων καὶ τῶν τοιούτων. Ἡ ἐπιτροπὴ θέλει δημοσιεύσει δελτίον πρὸς κοινὴν συννόησιν τῶν ἑταίρων.

Ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ σχεδὸν ἀδύνατον ἀποβαίνει πλέον εἰς τὰ πτηνὰ νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς, τόσον πυκνὰ εἶνε τὰ σύρματα, ἅτινα ἐκτυλίσσονται ἄνωθεν τῶν ὁδῶν, ἀνήκοντα εἰς τηλεγράφους, τηλέφωνα, μικρόφωνα ἢ χρησιμεύοντα εἰς τὸν φωτισμὸν δι' ἠλεκτρικοῦ φωτὸς ἢ μεταβίβασιν δυνάμεων ἠλεκτρικῶν κτλ. Οὐδεμία πόλις οὐδ' αὐτὸ τὸ Λονδῖνον δύναται νὰ παραβληθῇ ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην πρὸς τὴν ἀκμαίαν πάντοτε ὀργῶσαν πρὸς τὴν πρόοδον μητρόπολιν τῆς μεγάλης Ὑπερωκεανείου Δημοκρατίας.

Κατὰ ἀπογραφικήν τινα σημείωσιν ἡ ἀναλογία τῶν μακροβίων ἐν τισι χώραις ἔχει ὡς ἑξῆς· ἡ Ῥωσσία ἐκ τῶν ἐτησίως ἀποθνησκόντων περὶ τὰ 10,000 ἔχουσιν ἡλικίαν ἄνω τῶν 90 ἐτῶν, ἡ τῇ Βορείῳ Ἀμερικῇ ἀποθνήσκουσιν ἐτησίως περὶ τοὺς 2,000 ἔχοντες ἡλικίαν ὑπὲρ τὰ 100 ἔτη, 500 τοιοῦτοι ἀποθνήσκουσιν ἐν Αὐστρίᾳ, 1600 ἐν Πρωσσίᾳ ὑπερβάντες τὸ 90ον ἔτος, 50 ἐν Νορβηγίᾳ ὑπερβάντες τὸ 100 καὶ 180 ἐν Ἀγγλίᾳ ὑπὲρ τὰ 100 ζήσαντες ὡσαύτως.

Ἐν Ἀθήναις, ἐκ τοῦ τυπογραφείου Ἀνδρέου Κορομηλᾶ 1884 — Β', 846.